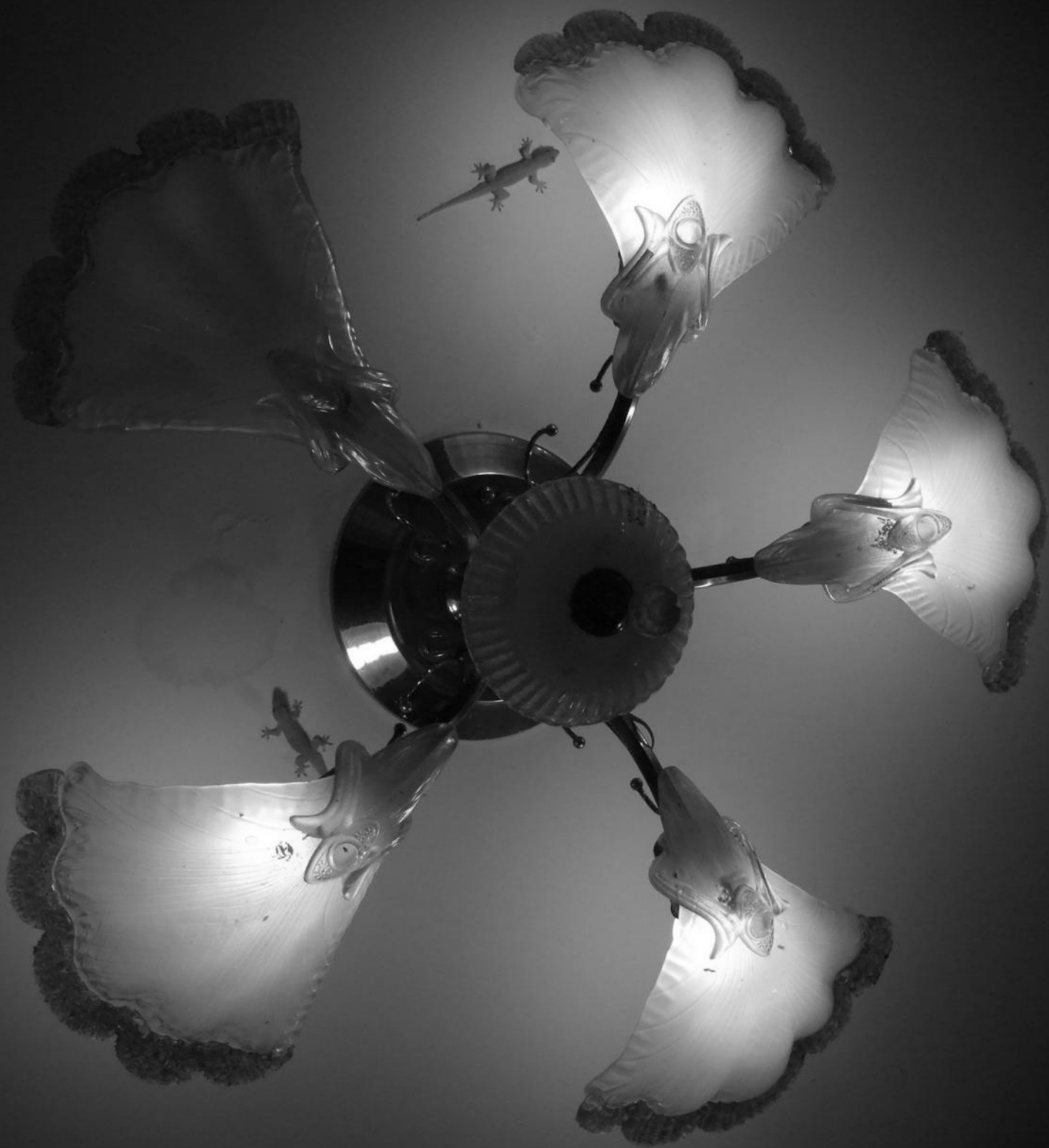

TOSINE

1/2009

Sisällys:

Pääkirjoitus 3

Puheenjohtajalta 4

HOL-palsta 5

Tiedekuntaneuvosto - mitä siitä? 6-7

Digitoi itse arkistosi - säästä tuhansia euroja! 8-10

Tiima ry 11

Vaihtoraportti Italiasta 12-13

Vaihtokokemuksia Wienistä 14-16

KAAKKOIS-AASIA SPECIAL:

Hyökkääjä uhrina? Vietnamin sota amerikkalaisessa elokuvassa 18-24

Merkintöjä Vietnamista 25-29

Demokratia vai anarkia? Poliitiikkaa thaimaalaisittain 30-33

Thaimaa extra off topic - Chuwit Kamolvisit 34

Runopalsta 35

Sotahistorian siivenkärkiä silmäilemässä 36-38

Tuhti propagandapläjäys 39-41

Metallimusiikin syntysijoilla 42-46

Diktaattoripalsta 47

TOSINE & UNTAMO 1/2009

Jyväskylän yliopiston historian- ja
etnologianopiskelijain
ainejärjestöjen pää-äänenkannattaja

Päätoimittaja:
Sampo Viiri

Tosineen toimitus:
Tuukka Hahl
Ville Häkkinen
Teemu Häkkinen
Joonas Partanen
Rene Ranka
Lasse Ranta
Juho Salonen
Timo Ulkonieni
Mikko Veijalainen
+ nimimerkit Maija M.
& Nikolai Krysbanc

Kuvia toimitti myös:
Nelli Raivio

Untamon toimitus esitellään oman
osionsa yhteydessä.

Kannen kuva:
"Liskojen yö"
Thaimaalaisia gekkoja
kattolampussa
Sampo Viiri

Painos:
200
Jyväskylän Yliopistopaino 2009

Pääkirjoitus RAHA JA NAISET

Kuluvana vuonna ja miksei jo viime syksynäkin sana taantuma on ollut kaikkien huulilla. Ajattelin alun alkaen, että Tosine-lehteenkin tulisi jotain lama-aiheista jututynkää, mutta oikeastaan on ilo huomata, että koko aihe loistaa lehden sivuilla poissaolollaan. Historianopiskelijat suuntaavat valoisaan tulevaisuuteen sen kummemmin maallisista suhdanteista välittämättä! Totta puhuen lounaskeskusteluissa on käynyt ilmi, että monet ovat jääneet ilman kesätöitä tänä vuonna. Henkilökohtaisesti tunnustan käyttäneeni taloudellista matala-suhdannetta suorastaan verukkeena vähemmän aktiiviselle työhaulle. No, kesällä voi myös suorittaa kirjatenttejä. Ja opintojen venyttämistä suositeltiin jo ylemmiltä valtiolisilta tahoiltakin, "vaikka se ei oikeastaan palvelekaan kenenkään etua". Paradoksaalista, mutta lohduttavaa.

Tähän lehteen tuli mukavasti juttuja, vaikka vielä pari kuukautta sitten hieman panikoinkin mahdollista sivumäärän vähyyttä. Yksi mielenkiintoinen seikka on kuitenkin, ettei lehdessä ole lainkaan naispuolisten tosineilaisten kirjoituksia. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Tosine-lehdellä on ollut yksi naispäätoimittaja, vaikka ainejärjestössämme on mukavan tasapuolisesti kummankin sukupuolen edustajia. Ja mainittakoon kuriositeettina että Suomen Journalistiliiton jäsenistä naisia oli 56 % vuodenvaihteessa 2007–2008. Mistä siis johtuu Tosine-lehden kummallinen sukupuolivinoutuma? Syksyn numeron toimitusprosessin agendaksi voinkin asettaa tämän vääryyden korjaamisen, kenties omatkin toimintatapani voisivat olla rohkaisevampia.

Haluan kiittää kaikkia lehden tekoon osallistuneita, ja erityisesti edeltäjääni Lassea. Toivotan kaikille lukijoille hyvää loppukevättä ja kesää, sukupuoleen tai työllisyystilanteeseen katsomatta! Tosine-lehti palaa syksyllä 50-vuotisjuhla-tunnelmissa.

Sampo Viiri
päätoimittaja

Puheenjohtajalta

Kolme kuukautta puheenjohtajana. Aikamoista rallia on ollut.

Tänä vuonna Tosine täyttää 50 vuotta. Tämä oli jo etukäteen tiedossa, mutta hieman kyllä hirvitti aloittaa puheenjohtajana näinkin tärkeänä vuonna. Jos asiat eivät mene suunnitelmien mukaan, saatan tulla muistetuksi puheenjohtajana joka mokasi 50-vuotisjuhlat. Uutta tilaisuutta järjestää vastaavanlaiset juhlat ei tule kuin vasta 50 vuoden kuluttua. Aikamoiset paineet, sano. Onnekseni työryhmä on aloittanut juhlien suunnittelun innokkaasti ja uskon että niistä tulee onnistuneet. Perinteiset pukujuhlat jäävätkin tältä vuodelta väliin, nyt on aika juhlia vielä arvokkaammin ja tyylikkäämmin. Party on with the styleclass!

Muutoksiakin on jo jouduttu tekemään. Open Stage siirtyi syksylle, koska sopivaa tilaa sille ei kalenterissa löytynyt. Kukanpäivänjuhlat taas jouduttiin valitettavasti siirtämään pois kirjailijatalolta, koska paikka hinnoitteli itsensä ulos. Muutokset eivät kuitenkaan aina ole pahasta eikä asioita pidä tehdä itsepintaisesti vain koska ne on tehty ennenkin. Perinteiset juhlat tietysti luovat omalta osaltaan ainejärjestön identiteettiä, mutta darwinismin hengessä meidän on sopeuduttava tilanteisiin. Kuten elämään ilman kirjailijataloa.

Muita asioita: Yliopisto (ja meidän ikioma laitoksemme) on paraikaa myllerryksessä. Avainkysymys on, kuinka yliopistolain uudistus ja allianssi tulevat vaikuttamaan historian laitoksen toimintaan. Avainvastaus taas on vielä hieman hämärä. Allianssin vaikutus opiskelijoihin tuntuu jäävän näillä näkymin vieraileviin luennoitsijoihin ja mahdollisuuteen osallistua Tampereen historian laitoksen kursseille (mikäli viikoittainen reissu Tampereella innostaa). Yliopistolain uudistuksesta kukaan ei tunnu tietävän kunnolla vielä mitään. Spekulointeja ja valistuneita arvauksia kyllä löytyy, niihin on tällä hetkellä tyytyminen. En ole kuitenkaan asiasta kovin huolissani. Laitoksen johtaja **Jari Ojala** on tulevaisuuden suhteen varovaisen innostunut, ja se asenne on tarttunut minuunkin. Tiedätte kyllä minkälainen Ojala on innostuneena.

Suurin haaste ainejärjestötasolla on tiedekunnissa tapahtuva byrokraattinen uudistus, jonka myötä mm. laitosneuvosto luopuu olemassaolostaan. Hallituksen on pyrittävä varmistamaan että tämä muutos ei vaaranna ainejärjestön mahdollisuuksia vaikuttaa laitoksen asioissa. Ainejärjestön ja henkilökunnan välit ovat onneksemme tällä hetkellä varsin avoimet ja lämpimät (päinvastoin kuin joissain laitoksissa, olen kuullut) joten jopa ilman minkäänlaisia virallisia kanavia vaikutusmahdollisuutemme ovat hyvät. Tällaisen tilanteen jatkuvuuteen ei kuitenkaan voi luottaa. Siksi onkin tarpeellista luoda vakiintuneet vaikutuskanavat, jotka saattaisivat säilyä, vaikka olosuhteet muuttuisivatkin. Jari Ojala on samaa mieltä ja yhteistyössä saamme varmasti luotua tarvittavat yhteydet. Edunvalvonta saattaa olla muihin ainejärjestön toimintatapoihin verrattuna näkymättömämpää, mutta vähintään yhtä tärkeää, siitä ei pidä tinkiä.

Ja hei, kuulin huhuja että kesä olisi tulossa. Aika käheätä. Saa nähdä miten käy.

Juha Västilä

HOL-palsta

Historianlaitosten suojatit ympäri laajaa maatamme kokoontuivat jälleen yhteen ja tutustuivat toisiinsa kevään Hol-seminaarissa 21.–22. helmikuuta. Tällä kertaa pääsimme nauttimaan väistyvän puheenjohtajan Helsingin vieraanvaraisuudesta. Tämä yliopistolaitoksemme kyseenalainen kruununjalokivi hoiti kestityksemme ja varsinaisen seminaarin vähintäänkin mallikkaasti, mutta ikävä kyllä HOL:n liittokokous ei päässyt lähellekään edes kokouksen irvikuvaa. Älkää kuitenkaan toverit ja bisneskumppanit vaipuko epätoivoon, sillä kyllä tästä kattojärjestöstä vielä kantava elementti saadaan historioitsijoiden kirjavaan taloon. Valoa nimittäin kajastaa jo tunnelin päässä, kun Oulu siirtyy puheenjohtajan nuijan varteen **Heidi Karjalaisen** johdolla.

VTT **Joni Krekola** aloitti seminaarin aiheellaan Lenin ja Suomi. Tulisiko miehelle pystyttää Helsinkiin patsas vai pyrkiä aktiivisesti unohtamaan historia? Omana ehdotuksenani olisi patsas rullatuolissa istuvasta vanhasta ja sairaasta miehestä, joka suostui maamme itsenäisyyteen omien motiivinsa takia. Tämä hanke tuskin heti toteutuu, mutta ainakin meiltä löytyy Tampereelta maailman ainut jatkuvasti toiminut Lenin-museo.

FT **Tapani Hietaniemi** iski seminaarin päätteeksi ytimeen käsitellessään historian vaihtoehtoisia tulkintoja aiheenaan kapitalismin ongelma. Ennen kuin kaikki ääriivasemmiston tosinelaiset (jos heitä vielä keskuudessamme on) ehditte vallankumousta hihkaista, saanen tarkentaa luennon aihetta. Kapitalismi on nimittäin harvinaisen epätyypillinen tulos maailmanhistoriassa, jonka taustalla on jokin epätodennäköinen selitys. Hietanen kävi luennossaan läpi näistä selityksistä kolme: **Max Weberin**, **Immanuel Wallersteinin** ja **Ester Boserupin** teorialat.

Seminaarin viimeisenä puhujana ennen Akavan erityisalujen ja yhteiskuntatieteellisen alan ammattiliitto SVAL:n esittelyä toimi professori **Matti Peltonen**, joka avasi meille suomalaisen viinapään myyttiä. Suomalaiset näyttävät kulkevan ääripäästä toiseen yrittäessään suhtautua tähän hetkittäistä hilpeyttä ja surua aiheuttavaan taikajuomaan. Raittiusliikkeen ajaessa läpi kieltolain viinan kulutus Suomessa oli nimittäin Euroopan alhaisimpia. Nyt vuosikymmenten alkoholidebattien ja aihetta käsittelevien tutkimusten kadottua maan päältä kellään ei ole enää keinoja käsitellä alkoholikysymyksiä. Siinäpä meille kaikille tosinelaisille pohdittavaa, kun ulkoilutamme huokeita mäyräkoiriamme, näin lainatakseni meidän **Kustaa Vilkunaamme**.

Lopuksi Matti Peltosen lausuma anekdootti meille historiallisten yksityiskohtien rakastajille. Vuonna 1913 Helsingin yliopiston opiskelijat ajoivat raitista vapun viettoa yliopistoon, mutta idealistinen hanke kaatui opettajakunnan vastustukseen. Voisikohan tilanne toistua 2000-luvun Jyväskylässä?

Kesän toivotuksia kaikille humanisteille,
HOL-vastaavanne **Rene Ranka**.

Tiedekuntaneuvosto – mitä siitä?

TEEMU HÄKKINEN

Tämän tekstin tarkoitus on kuvata ja samalla selventää opiskelijoille, mikä lienee humanistisen tiedekunnan tiedekuntaneuvoston rooli ja tarkoitus. Tosineen puheenjohtaja Juha Västilä tilasi tämän tekstin, koska opiskelijoilla on edelleen suuria vaikeuksia hahmottaa tällaisen valtarakenteen työtä ja vaikutusta opiskelijoiden arkeen.

Tiedekuntaneuvostossa istuu tällä hetkellä kahdeksan professoria, viisi ns. keskiryhmän jäsentä (esim. lehtoreita ja amanuensseja) sekä viisi opiskelijaa. Suomen historian professori Petri Karonen on tällä hetkellä tiedekuntamme dekaani, ”joka toimii tiedekunnan ja sen henkilökunnan esimiehenä, joka johtaa, valvoo ja kehittää tiedekunnan toimintaa”.¹ Dekaanin ja varadekaanin(t) valittiin äänestämällä ehdolle asettuneista professoreista neuvoston toimikauden alussa. Perinteisesti keskiryhmän jäsenet sekä opiskelijat liittoutuvat vaalissa ja valitsevat dekaanin äänielivoimallaan.

Neuvoston tehtävät tulevat suoraan johtosäännöstä, joka listaa tiedekuntaneuvoston tiedekunnan korkeimmaksi hallintoelimeksi.² Neuvosto päättää muun muassa opetussuunnitelmista ja koulutusohjelmista, sekä täyttää tiedekunnan virkoja, ellei täyttöprosessia ole annettu muille hallintoelimille hoidettavaksi. Neuvosto laatii myös toiminta- ja taloussuunnitelman. Neuvosto vastaa myös opetuksen ja tutkimuksen tasosta. Neuvosto päättää opiskelijoiden valintaperusteista ja ehdottaa otettavien opiskelijoiden määrän yliopiston hallitukselle. Muita neuvoston tehtäviä on melkoinen liuta. Osa asioista on sellaisia, että opiskelijajäsenellä ei ole niihin sananvaltaa – esimerkiksi lisensiaatintyön hyväksymiseen ei perusopiskelija voi noin vain osallistua, ellei taskusta sitten löydy lisensiaatin tutkintoa. Vastikään kokouksessa tapahtunut erään gradun

hylkääminen tapahtui myös ilman opiskelijoiden äänivaltaa.

Esimerkkinä neuvoston tehtävistä voidaan kertoa, että esimerkiksi täytettäessä professorin virkaa, menee virantäyttöprosessi pitkälti tiedekuntaneuvoston kautta: virka julistetaan auki, täsmennetään virantäyttöseloste, päätetään asiantuntijat arvioimaan hakijoita, kuunnellaan ja arvostellaan opetusnäytteet ja päätetään siitä, kuka lopulta valitaan tehtävään.

Kokouksessa myös tiedotetaan ajankohtaisista asioista, kuten esimerkiksi kiinnostavista tilaisuuksista, tiedekunnan tuloksellisuudesta sekä uusista Allianssi-uutisista. Jokainen gradu kulkee myös tiedekuntaneuvoston kautta tiedoksi saatettavana asiana. Omasta puolestani voin sanoa, että tarkkailen aina uteliaana erityisesti historian opiskelijoiden graduaiheita.

Ainejärjestöillä ei ole selkeitä korvamerkittyjä paikkoja tiedekuntaneuvostoon. Tällä hetkellä seurataan kuitenkin tapaa, että tietyt ainejärjestöt asettavat jäsenen ja tietyt ainejärjestöt varajäsenet. Kokemuksen perusteella on nimittäin huomattu, että nimitysprosessi menee helposti kaaokseksi, jos paikat ovat täysin vapaasti täytettävissä. Nykyinen epävirallinen systeemi huolehtii siitä, että ainejärjestöillä on ainakin jonkinlainen edustus tiedekuntaneuvostossa, ja menettelytapaa voi aina tarvittaessa kehittää. Opiskelijajäsenet tiedostavat, että edustavat melkoisen heterogeenistä opiskelijajoukkoa, ja tarvittaessa toimivat sen mukaisesti.

Yksi opiskelijajäsenistä yleensä istuu tiedekunnan johtoryhmässä, jossa on muun muassa dekaanisto. Mahdollisuus osallistua johtoryhmän toimintaan ei ole säännöissä opiskelijoille varattu etuisuus, mutta tätä tapaa on kuitenkin noudatettu. **Oskari Rantala** on tällä hetkellä opiskelijoiden edustaja tiedekunnan

1 <http://www.jyu.fi/hum/tiedekunta/henkilosto/tyoryhmat/dekaanien%20tyonjako>

2 http://www.jyu.fi/hum/tiedekunta/tiedekuntaneuvosto/tehtavia/document_view; JY:n hallintojohtosääntö 15 §.

johtoryhmässä. Johtoryhmä valmistautuu päätettäväksi tuleviin asioihin. Neuvoston opiskelija-edustajat tekevät keskinäistä yhteistyötä: kokoonnumme tarpeen mukaan ennen kokouksia sekä sovimme yhteisistä linjoista. Opiskelijat tekevät harvoin aloitteita tiedekuntaneuvostossa – tätä juttua kirjoittaessa on vireillä yksi aloite, mutta muita aloitteita ei ainakaan tähän hätään muistu mieleen. Yksi tapa hoitaa opiskelijoiden asioita on hyvä keskusteluyhteys johtaviin virkamiehiin.

Tiedekuntaneuvoston kokouksia on suurin piirtein kolmen viikon välein, mutta kokousten välit saattavat olla pidempiäkin. Kokoukset alkavat yleensä klo 14 ja ne pyritään päättämään virka-ajan puitteissa, eli viimeistään klo 16. Läsnäolosta maksetaan kokouspalkkio, joka on tällä hetkellä reilut 17 euroa kokoukselta. Henkilökohtaisesti en käytä puheenvuoroa jokaisessa kokouksessa; sama pätee käytännössä kaikkiin opiskelijajäseniin.

Tiedekuntaneuvoston pesti tuntuu mielekkäältä tavalta käyttää aikaa ja ajatuksia. Neuvostosta käsin saa normiopiskelijaa huomattavasti laajemman ja monipuolisemman kuvan yli-

opiston toiminnasta ja organisaatiokulttuurista. Huonoja puolia lienee jäykäkö keskustelukulttuuri ja ajoittain äärimmäisen puuduttavat, mutta parhaimmillaan erittäin tärkeät keskustelut erilaisten pykälien/asioiden muodosta, käsitteistä ja ilmaisutavoista. Lauma professoreja sekä muuta opetushenkilökuntaa saa välillä aikaan melkoisia keskusteluja erilaisista ilmaisutavoista. Siitä huolimatta tulevat kokoukset kiinnostavat edelleen kovasti. Aina ajoittain tulee myös mietittyä, olisiko joissakin asioissa pitänyt toimia eri tavoin. Järjenkäyttö on tietysti sallittua ja asioilla on usein monta eri puolta.

Tällä hetkellä tiedotan kokousten asioista erillisen raportin muodossa Tosineen sekä Nefajyväskylän hallituksille. Raportit myös ladataan Tosineen nettisivuille, jossa niihin voi itse kukin käydä tutustumassa. Minuun tai muihin neuvoston jäseniin voi luonnollisesti ottaa yhteyttä, jos jokin asia jää kaivelemaan tai mietityttämään. Osoite löytyy muun muassa Tosineen nettisivuilta. ●

Tiedekuntaneuvoston kokoukset eivät ole tällaisia.

Digitoi itse arkistosi – säästä tuhansia euroja!

Jolleenkin arkisto on ihanteellinen työpaikka, jonka rauha ja alkuperäislähteiden tenhoava kosketus inspiroivat korkeatasoiseen historiantutkimukseen. Itselläni näin ei valitettavasti ole, vaan mikrofilmikoneen kelmeä valo ja loputtomalta tuntuvien dokumenttien rullaaminen herättävät pikemminkin epätoivon tunteita. Mikä siis neuvoksi?

VILLE HÄKKINEN

Laudaturseminaarityöhöni tarvitsemani yleisen historian lähteet olivat tuttuun tapaan maakunta-arkiston mikrofilmeillä, joten päätin tällä kertaa uhrata muutaman tunnin tarvittavien asiakirjojen digikuvaamiseen ja lukea niitä sitten rauhassa omalta tietokoneeltani. Seuraava raportti olkoon neuvoksi muille, joita samanlainen projekti kiinnostaa.

Sanoista tekoihin. Digikamera ja jalusta varusteinani hankkiuduun arkistolle. Lupa vanhojen, etenkin ulkomaisten mikrofilmien digikuvaamiseen heltää jo arkistonhoitajalta kysymällä ilman minkäänlaista paperisotaa. Sen sijaan huomiota kannattaa kiinnittää mikrofilmikoneen valintaan.

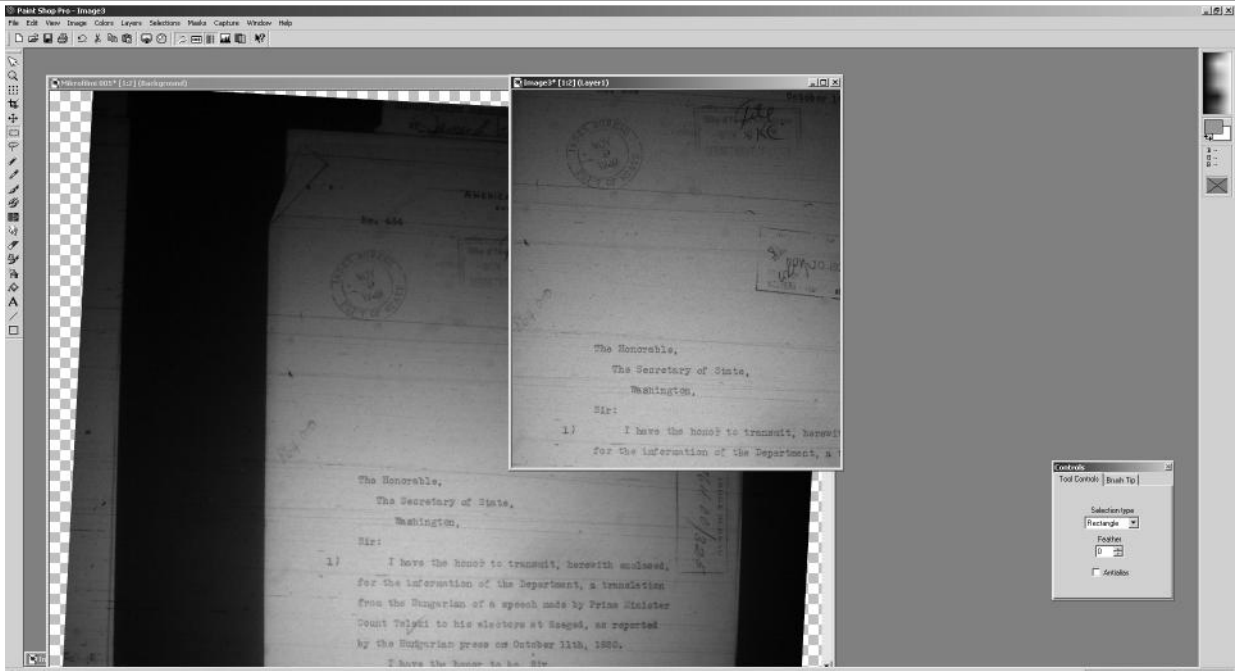
Projektin aikana kokeilin sekä suuri- että pieniruutuista mikrofilmikonetta. Suosittelem suuri-ruutuista, jonka ruudulta otettujen kuvien väritasapaino on parempi ja teksti siten helpommin luettavaa. Optiikaltaan heikkolaatuista kameraa käyttävälle tosin saattaa käydä niin, että koko asiakirja-arkki ei mahdu kuvan terävyysalueeseen vaan reunat jäävät sumeiksi. Tällöin voi kokeilla vaihtoa pieniruutuiseen koneeseen.

Itselläni meni noin neljänsadan arkin kuvaamiseen nelisen tuntia, mihin sisältyi relevantin materiaalin etsintä aineiston joukosta. Rullien alussa on yleensä otsikonkaltainen ruutu, joka kannattaa kuvata, jolloin kuvien massasta erottuvat rullien vaihdokset. Ylipäänsä turha muistikortin säästely kostautuu järjestelyvaiheessa sekavana irtolehtikokoelmana. Hedelmällisempää on kuvata dokumentit järjestelmällisesti ja johdonmukaisesti kokonaisina.

Työläin osuus oli kuvien käsittely. Tätä voi helpottaa huolellisilla kuvausjärjestelyillä: kamera suoraan ja kohdennus niin, että arkki täyttää tarkasti koko kuvaruudun. Oma huolellisuuteni ei aivan riittänyt, ja

Kuvaslaitteisto koko monimutkaisuudessaan valmiina tositoimiin.

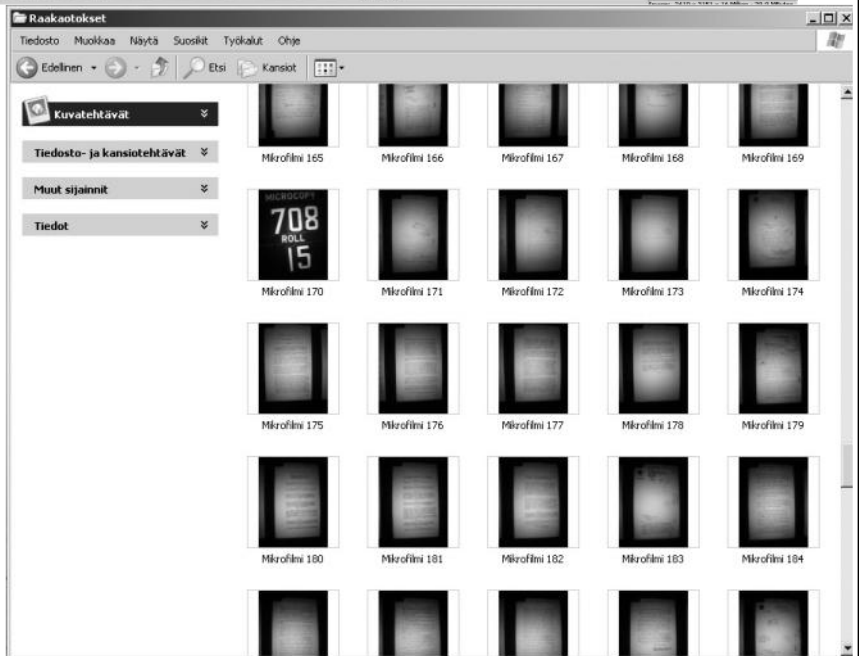

Kuvankäsittelyllä parannetaan luettavuutta.

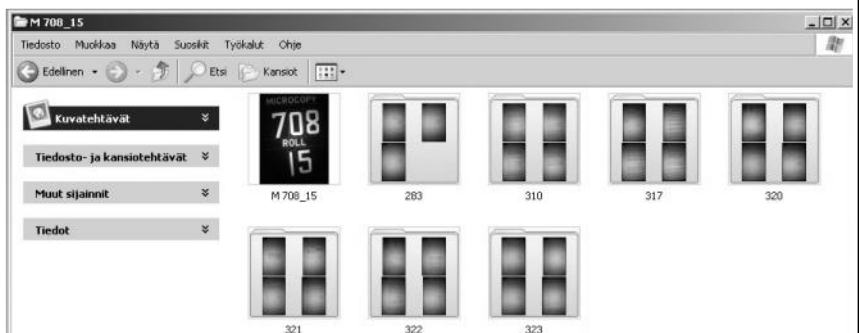
jouduin sekä rajaamaan ruudut kuntoon että kääntelemään vinoon menneitä otoksia. Kuvankäsittely sinänsä ei ole hankalaa. Irfanview-ohjelmalla voi tehdä korjauksia kerralla koko kuvamassalle, tarkempan käsittelyyn voi puolestaan käyttää jotain monipuolisempaa ohjelmaa, kuten GIMP:ää tai, omassa tapauksessani, Paint Shop Pro'ta..

Tavallisen taskukameran optiikan ja säätömahdollisuuksien rajallisuus on aiheuttanut usein harmia tarkkuutta vaativissa otoksissa. Näin myös omassa tapauksessani. Kamera oli valottanut ruudun voimakkaammin keskeltä, joten tasapainon parantamiseksi vähensin kuvasta värin ja valon määrää. Ylitäi alivalottuneen tai jo mikrofilmille heikosti painetun tekstin luettavuutta taas paransi terävöittämistyökalu.

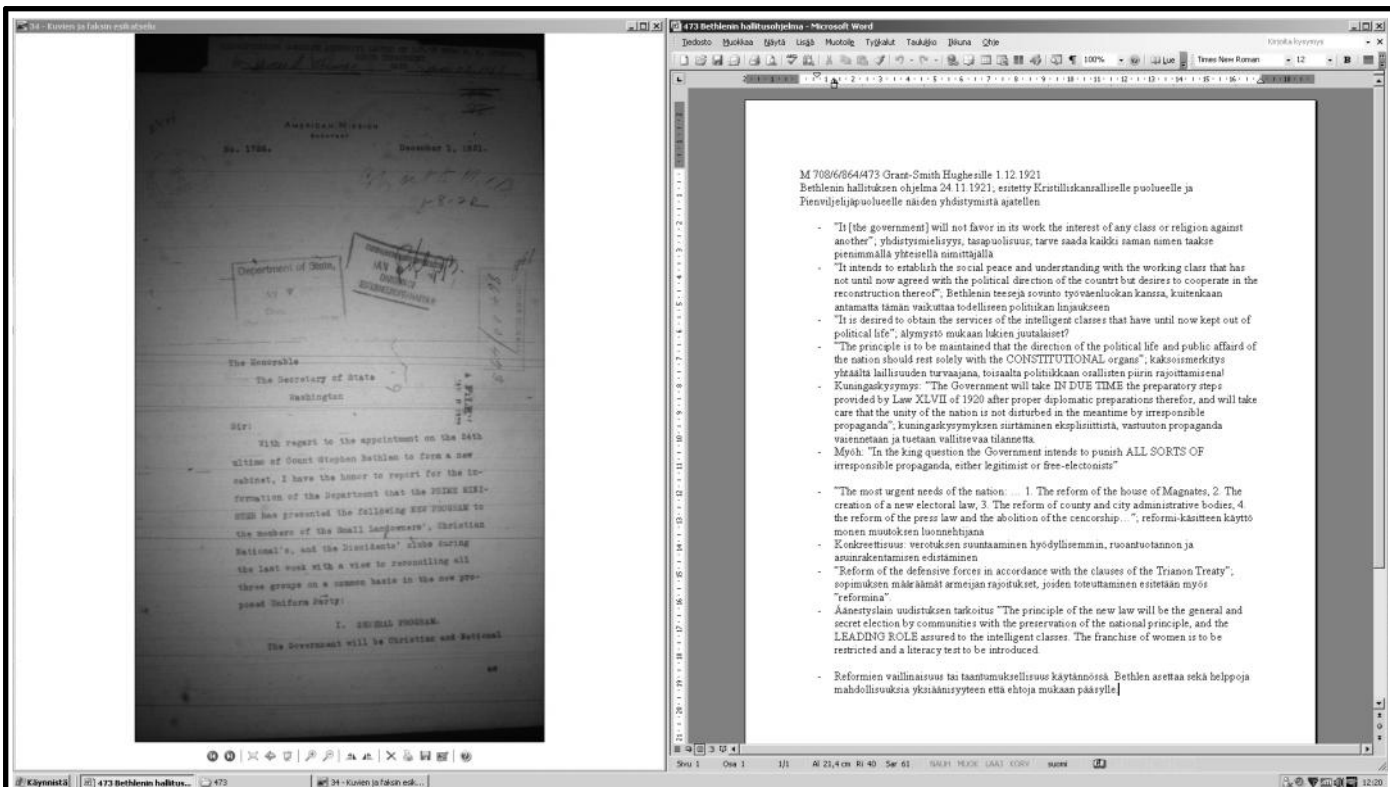
Muokkauksen jälkeen järjestin kuvat kansioihin mikrofilmi- ja dokumenttisinnumien mukaan, jolloin myös kaikki lähdeviitteessä tarvittava informaatio kulki

Kuvien merestä...

...arkistotunnusten mukaiseen järjestykseen.

Valmiista materiaalista on helppo tehdä muistiinpanoja.

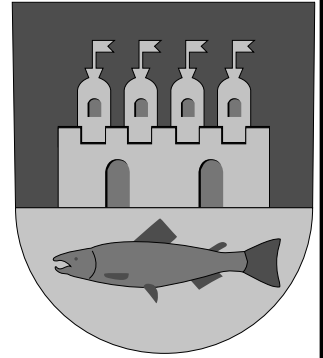
kätevästi mukana. Lajitteluun on olemassa myös erityisohjelmia, kuten Google Picasa ja Photoshop Lightroom (ks. myös ”Historiantutkimuksen teknologiasta”, Kronikka 4/08), mutta oman, verraten vähäisen aineistoni tapauksessa en työllistänyt itseäni sen mittavammalla luokittelulla. Toisaalta, jos tietää tarvitsevänsä samaa materiaalia useampaan kertaan, tarkempi lajittelu maksaa varmasti vaivan.

Sorruttuani vieläpä laajakuvanäytön kaltaiseen porvarilliseen ylellisyyteen työn loppuvaihe helpottui entisestään, kun saatoinkin lukea dokumenttia näytön vasemmalta reunalta ja samalla kirjoittaa muistiinpanoja auki olevaan tekstitiedostoon. Hyvästi arkiston hämärässä raapustetut, epämääräisten harakanvarpaiden täyttämät vihkonsivut! Tervetuloa leppoisa työskentely omalla työtuolilla, välillä kahvikupponen tai erä spider-pasianssia. Totean kokeilun täydelliseksi menestykseksi ja suosittelen menettelyä lämpimästi muillekin, tietysti sillä edellytyksellä, että työskentelytavat ja henkilökohtaiset kompleksit käyvät yksiin omieni kanssa.

Tottahan kaikki muistivat varmuuskopiot? •

TIIMA ry

Kevään suuret harppaukset, peliliikkeet ja nousut barrikadeille

Vaihtoehtoja löytyy toiminnasta

Kevät on täälläkin kauneimmillaan ja karmeimmillaan (paskaiset, sulaneet tiet rulez!). Kevättä on tarttunut myös meidän oululaisten historianopiskelijoiden ainejärjestön Tiima ry:n toimintaan. Olemme käyneet yhdessä kohentamassa kuntoa lenkillä yliopistoaluetta lähellä olevan Kuivasjärven ympäri ja paistaneet siellä makkaraa sekä juoneet EDiä. Hyvä kunto on siis Tiima ry:n prioriteetti ja meillä on liikuntahallilla varattuna viikottain jo perinteeksi muodostunut brutaali sählyvuoro (jota allekirjoittanut ei tosin ole ikinä rohjennut koettaa). Ainakaan kukaan ei voi väittää etteikö Tiima tukisi terveellisen elämän ihanteita.

Suunnitteluasteella on sitten vielä retki elokuvateatteriin katsomaan varmaankin Che -elokuva. Pääsemme näkemään aika varmasti mielenkiintoisen tulkinnan historiasta. Lautapelaamisharrastukseen mukaan lähtemistä helpotetaan, järjestimme 16.4. lautapeli-illan jossa esittelimme Tiima ry:n ja Tuonela Productionsin yhteistyönä syntynyttä Modern Society-opetuslautapeliä. Modern Societyssä pelaajat pääsevät kuvitteellisen länsimaalaisen yhteiskunnan päättäjien roolissa kehittämään yhteiskuntaa haluamaansa suuntaan. Lopputuloksena voi olla utopia, brutopia tai jotain aivan muuta. Peli on siis aiheeltaan kuin luotu historianopiskelijaa varten. Tekin siellä Jyväskylässä voitte tilata sen vaikka Tuonela Productionsin kotisivuilta: www.tuonelaproductions.com. Mainittakoon vielä että Tuonelan johdossa istuu entinen oululainen historianopiskelija. Sitten järjestämme vielä matkan Pietariin yhdessä kulttuuri-antropologien Kultu ry:n kanssa toukokuun alussa. Reissulta tuskin tulee puuttumaan actionia ja historiannälkäiset tiimalaiset tulevat löytämään paljon nähtävää itäisen naapurimme metropolista.

Kevättä rinnassa

Liekö auringonpaiste sitten saanut Tiima ry:n kiinnostumaan vaikuttamisesta, sillä tänä

kevätlukukautena

olemme aktivoituneet kampanjoimaan

laitoksellamme tenttivastauksista saatavan palautteen puolesta. En tiedä, miten teillä siellä Jyväskylässä on asiat mutta meillä päin on ainakin kiinnostusta saada palautetta lehtoreilta että mikä tenttivastauksessa on mennyt mönkään kun arvo-sanaksi tuli vain 1 tai miksi tuli 3 kun odotti saavansa arvosanan 5. Asiaa tullaan käsittelemään paneelissa keväisen Tiima-päivän yhteydessä ja palauteretkellä. Joka tapauksessa on hienoa että täällä kehdataan pallotella eteenpäin uusiakin ideoita. Tyhmä ei ole se joka ehdottaa jotain vaan se joka ei ehdota mitään, eikö totta?

Olemme nostaneet älämölöä ”uuden” tiedekirjasto Pegasuksen heikentyneistä olosuhteista. Puheenjohtajamme **Juho Karjalainen** ja sihteerimme **Tapani Lintula** lähettivätkin kirjeen tämän johdosta Oulun ylioppilaslehden yleisönosastolle. Kirjastossa reagoitiin nopeasti herättämäämme kalabaliikkiin ja lähiaikoina palaveerataan sitten yhdessä. Täällä Oulun yliopistossa tosiaan ajettiin alas humanistien ja kasvatustieteilijöiden oma tiedekirjasto Snellmania ja kirjat sieltä siirrettiin edellä mainittuun Pegasukseen. Nyt esimerkiksi kirja-vaunujen saatavuus on huonontunut ja monesta työskentelypisteestä puuttuu sähköpistokkeet. On se hienoa näppäillä läppäriä ja rukoilla että akun kestävän että ehtisi Wordissa tallentaa esseen! Kirjaston tärkeimmässä funktiossa eli kirjojen tarjoamisessa lainattavaksi ja luettavaksi on myös havaittu puutteita – opiskelun kannalta tärkeää kirjallisuutta ei välttämättä pysty lukemaan kuin lukusalissa tai vaikka saakin lainaan niin voi joutua odottelemaan tovin hitaahkon varastosta tilaamisprosessin vuoksi. On siis aiheellista, että Tiima ry on ryhtynyt selvittämään asiaa.

Hyvää jatkoa jyväskyläisille kollegoillemme Tosine Ry:ssä, toivoo koko Tiima ry ja erityisesti HOL-vastaava **Timo Ulkonieni**

Vaihtoraportti Italiasta

TUUKKA HAHL

Vietän kevätlukukauden 2009 opiskelija-vaihdossa Italiassa. Hain kyseistä valtio-opin Erasmus-paikkaa vasta elokuussa, mutta koska yliopistomme valtio-oppineet eivät olleet tilaisuutta hyödyntäneet, koko prosessi oli valmis alle viikossa.

Pavia on 70 000 asukkaan kaupunki Pohjois-Italiassa. Se sijaitsee Lombardian maakunnassa, 35 kilometriä Milanosta etelään. Pavia muistuttaa mielestäni kaikin tavoin tyypillistä italialaista kaupunkia: keskiaikainen keskusta tuomiokirkkoineen, komea roomalaisaikainen silta. Kaupungin historia on suhteellisen vaiheikas ja ulottuukin aina antiikin Roomaan päiviin, jolloin pitäjä tunnettiin nimellä Ticinum. Keskiajalla Italiaa luonnehtivat pienien ruhtinas-kuntien väliset valtakamppailut. Esimerkiksi Pavia kävi kahinoita Milanon kanssa. Vuonna 1359 Milano pääsi kilpailussa voitolle ja valloitti naapurinsa. Pavia sai kuitenkin kehittyä

rauhassa. Nykyisin kaupunki tunnetaan ennen muuta yliopistostaan: Paviassa on yli 20 000 opiskelijaa sekä useita tiedekuntia. Kaupunki on hyvin selkeä ja liikkuminen on helppoa, erityisesti pyörällä tai linja-autolla. Nähtävyyksistä voi mainita läheisen luostari-kompleksin.

Asun yliopiston asuntolassa hyvin kortepohjaisissa olosuhteissa. Asunto löytyi välityspalvelun kautta, ja majoitus on mielestäni

Il fiume Ticino ripreso a Pavia

aivan tyydyttävä. Täällä Paviassa hakupaperit kannattaa tosin lähettää mahdollisimman pian: periaatteessa hakuaikaa on runsain mitoin, mutta käytännössä vapaat huoneet annetaan sitä mukaa kuin hakupaperit saapuvat. Yliopistolta tosin löytyy jatkuvasti ”Huone vuokrattavana” - ilmoituksia ja monet asuvatkin kohtuuhintaisesti eri puolilla kaupunkia.

Kirjoittauduin siis valtiotieteelliseen tiedekuntaan. Paviassa se tosin käsittää kaikenlaista aina kulttuuriantropologiasta historian kautta tilastotieteeseen. Erikoista kyllä, olen joillakin luennoilla lähes ainoa ulkomaalainen. Yleensä sali on täynnä äänestä puhetta ennen luennon alkua, mutta siihenkin tottuu. Suomeen yhdistetään yleensä hyvä englannin kielen taito, monet italialaiset yrittävät puhua nimenomaan englantia kanssani. Italialaisten englanninkielentaitoon ei voi täysin luottaa, tosin opiskelijat osaavat sitä paremmin ja monet ainakin muutaman sanan.

Itse omaan jo hyvän italian perustaidon, joskin vaikeamman tekstin seuraaminen on edelleen

Basilica di San Michele Maggiore

kovin hidasta. Ulkomaalaisille opiskelijoille on järjestetty eritasoisia italian kielen kursseja. Kaikki ulkomaalaiset täällä eivät edelleenkään osaa italiaa, mutta tuntuvat pärjäävän ihan hyvin. Kaikkien professorien englannintaito ei suinkaan ole itsestäänselvyys. Valtiotieteellisessä on kyllä tarjolla vaihto-opiskelijoille suunnattuja englanninkielisiä kursseja, mutta vain syksyisin. Tenttivastaukset saa keväälläkin kirjoittaa englanniksi, mutta opetus järjestetään italian kielellä. Selviydyn luennoilla kuuntelemalla sen minkä ymmärrän ja kopioimalla paikallisilta. Hyvä keino on ottaa myös italialaisille tarkoitettu englannin kielikurssi (sisältää mm. historiaopintoja).

Italiaa voi hyvin suositella vaihto- tai muutenkin matkakohteeksi. Hintataso on jonkin verran Suomea alhaisempi. Etukäteen pelätty byrokratia toimii, sillä virkailijat ovat avuliaita. Keneltä tahansa kadulla voi kysyä neuvoa. Italialaiset tuntuvat suorastaan luottavan siihen, ettei kysyvä tieltä eksy. Jopa itseltäni on kysytty lukuisia kertoja, missä jokin katu sijaitsee. Italiassa matkustelu on helppoa, liput ovat halpoja ja yhteyksiä tiheään. Tätä kirjoitettaessa en tosin ole vielä matkustellut kovin paljoa. Jos jotain negatiivista pitää sanoa, niin Suomessa talot ovat mielestäni paremmin eristettyjä – yöt ovat täällä viileitä pitkälle kevääseen.

Olen aivan tyytyväinen vaihtoaikaani. Mietin kyllä menomatkalla lentokoneessa, mihin oikein olenkaan matkalla. Jo ensimmäisten päivien jälkeen jännitys lakkasi, ja loppu meneekin omalla painollaan. Sitä mukavampi palata myös kotiin. Tarkoitus olisi tulla elokuussa takaisin, tosin Suomeen tulo tarkoittaa käytännössä gradun kimppuun käymistä... •

Vaihtokokemuksia Wienistä

JUHO SALONEN

Toisen vuoden aikana rupesin kiinnostumaan äärettömästi vaihtovuoden viettämisestä. Vaikka vuoden aikana luinkin venäjää, en aivan luottanut taitoihini niin paljon, että olisin itänaapuriin matkani suunnannut. Laiskemman puoleisena henkilönä en myöskään jaksanut ruveta itse haeskelemaan vaihtopaikkaa sen kummemmin, vaan turvauduin laitoksen vapaana oleviin Erasmus-paikkoihin. Lopulta päätin lähteä saksankieliseen maahan, koska vaihtopaikkoja tälle alueelle tuntui löytyvän varsin mukavasti. Olinhan lisäksi lukenut yläasteella ja lukiossa saksaa ja jopa lyhyen saksan kirjoittanutkin, joten kieliongelmiakaan ei tulisi olemaan. Wieneriin päädyin lopulta sen sijainnin takia. Mukavalla etäisyydellä Itä-Euroopasta ja Alpitkin olisivat varsin siedettävän matkan päässä. Ja olisihan se kiva kokeilla asumista edes hiukan Jyväskylää isommassa kaupungissa.

Siispä laitoin vaihtopaperit vetämään, anoin yliopistolta apurahat taskuun ja hoidin muut muodollisuudet alta pois. Jossain vaiheessa kesää minulle selkeni, että Itävallassa ei taidetakaan aivan puhua sitä hochdeutschia mitä joskus koulussa olen opiskellut. Muutaman viikon samassa asunnossa kanssani asuneet saksalaisvaihtarit pelottelivat, että itävaltalaiset ovat kierosti jopa keksineet omia sanoja ja murteitakin löytyy joka sormelle. Tiedusteluni siis oli päässyt pettämään pahemman kerran. Lentokoneen nokka kuitenkin suuntasi kohti Wieneriä syyskuun puolessa välissä, joten eipä sitä kannattanut enää sen kummemmin miettiä.

Matka sujui melko jouhevasti ja olinkin jo aamupäivällä löytänyt uuden kotini, jonka löytämisessä oli aluksi hieman ongelmia, koska se oli ikävästi piilotettu samaan rakennukseen sijoitetun afrikkalais-aasialaisen instituutin varjoon. Noin klo 12:21 instituutin sihteeri näytti minulle tulevan asuntoni seuraavalle yhdeksälle kuukaudelle. Huonettani, jota myös hytiksi on haukuttu, ei kyllä liialla tilalla ollut siunattu ja löytyipä sieltä inhoamani kokolattiamattokin, jonka putsaukseen sain myöhemmin tutustua

useampaan otteeseen. Asunnon sijainti yliopiston päärakennuksen ja Votivkirchen vieressä kyllä paikkasi varsin mallikkaasti näitä pieniä pettymyksiä. Myöhemmin ymmärsin, että hintakaan ei mitenkään pahimmasta päästä ollut sijaintiin ja huoneen kuntoon nähden. Muu asujaimisto vaihteli muutamasta muusta vaihtopilaasta pariin paikalliseen tyttöön sekä useampaan Serbia-Kroatia-Turkki -akselilta olevaan opiskelijaan.

Varsin pian minulle selvisi, että Wienerin yliopisto ei varsinaisesti järjestä saksan kursseja kovinkaan paljoa, vaan yliopiston puolesta on järjestettynä ainoastaan kaksi kurssia, jotka on hoidettu luentotyyppisesti. Toki varsinaisia kielikurssejakin sai ostaa. Suomalaisittainkin melko suolainen 250 euron hinta kolmanneslukukauden kurssista vain hieman rajoittaa näille kursseille osallistujia. Itse tuollaiselle kurssille kuitenkin ilmoittauduin. Kurssi paljastui ihan hyväksi, mutta ei millään tapaa sen ihmeellisemmäksi, kuin esimerkiksi kielikeskuksen kurssit ihan kotoisessa Jyväskylän yliopistossa. Toki sillä sai huomattavasti prepattua saksankielen taitoa.

Varsinaisten kurssien suorittamisesta onnistuin sopimaan varsin joustavasti paikallisten professoreiden kanssa. Kurssien vaikeustaso

vaihtelee hyvin paljon sen mukaan onko ne suoritettu luentotyyppisenä vai seminaari-tyyppisenä opetuksena. Yleensä luennoitsijat puhuvat varsin selkeästi, mutta paikallisten opiskelijoiden murteen kanssa saattaa aika ajoin tulla ikäviä yllätyksiä. Kurssien sisältö oli hyvin samantyyppistä kuin Suomessakin, joskin valikoimaa historian laitokselta löytyi ymmärrettävästi hieman enemmän kuin Jyväskylältä. Kohteliaisuudesta otin myös muutamia etnologian kursseja ja mietin parhaillaan minne ihmeeseen aion ne tulevassa opintokokonaisuudessani sijoittaa. Oman vaikutelmani mukaan paikalliset opiskelijat joutuvat tekemään hieman enemmän töitä pisteidensä eteen kuin kollegat Suomessa. Tunsinkin aika ajoin lievää morkkista, kun baariin lähtiessä huomasin osan vielä opiskelevan alakerran luentosalissa.

Erasmuksia Wienissä riittää joka lähtöön ja joka maasta. Itse totesin fyysisesti kuuluvani jo vaihtoppilaiden vanhempaan polveen, kun suurin osa tuntemistani vaihtareista oli kahdenkymmenen nuoremmalla puolella. Erinäköisiä Erasmusstammareita oli varattu joka viikon maanantaille, tiistaille ja keskiviikolle, joten sen puolesta tekemisestä ei ollut puutetta. Kaikkeen kuitenkin kyllästyy aikanaan ja varsinkin kevätlukukaudella stammareissa käynti jäi jo vähemmälle. Ehdottomasti positiivista juhlisti oli kuitenkin se, että kun yleensä wieniläiset raahautuvat baariin samoihin aikoihin tai myöhemmin kuin koto-suomessakin, niin Erasmukset ovat

täydessä vauhdissa jo ilta yhdeksältä. Kymmeneltä voikin sitten lähteä jo kotiin.

Maantieteellisesti Wien sijoittuu oikein mukavasti Pohjois-Itävaltaan, Slovakian ja Tsekin rajojen läheisyyteen. Bratislavaan on Wienistä vain noin tunnin junamatka, joka tietysti kannusti tutkiskelemaan Presburgia useampaankin otteeseen. Noin viiden käyntikerran perusteella uskallan muodostaa kaupungista mielikuvan ”Ihan kiva”. Onhan siellä muutama linna ja vanha keskustakin. Lisäksi Slovakian Extra-liigaa pääsee katselemaan varsin sopuhintaan. Ainakin omaan silmään liigan taso vastaa hyvinkin kotimaisen SM-liigan tasoa, joskin paikalliset osaavat luoda halliin tunnelmaa hieman eri tasolla kuin suomalaisessa liigapelissä yleensä. Ehkäpä euron hintaiset oluttuotteet olivat osaltaan lisäämässä tunnelmaa.

Wieniläiset ja itävaltalaiset ovat selkeästi ylpeitä omasta historiastaan kulttuurin ja taiteen saralla, ja kyllähän siihen on syytäkin. Eipä itävaltalaisilla paljon brassaitavaa nykymusiikin saralla kyllä olekaan. No onhan täällä **DJ Ötzi** ja austropop, jolle kyllä Kharman suomipop-puolikin kalpenee. Kaupungin arkkitehtuuri ja historia on vaikuttava, joskin hienot pytingit turruttavat maalaispojan kiinnostuksen yllättävän nopeasti. Hävettävän usein olen joutunut esittelemään rakennukset sanoilla: ”Ja tässä on nyt tällainen kirkko. Älä kysy

Esimerkki hienosta pytingistä: Ylä-Belvederen barokkilinna.

enempää, en tiedä.” Votivkirchen historian tiedän lyhyesti, joten siitä saa tarvittaessa kysyä. Vakavasti ottaen kaupungin historia Vindobodan roomalaisleiristä Itävalta-Unkarin ja Euroopan valtakeskittymäksi on mielenkiintoinen. Arkkitehtuuria on säilynyt useilta aikakausilta ja koko kaupungin vanha keskusta onkin Unesco-maailmanperintölistalla. Sen huomaa myös turistien määrästä.

Vaikka Itävalta ei ehkä tarjoakaan suuria kulttuurishokkeja, muuta kuin ehkä mielenkiintoisten myymäläkonseptiensa toimesta, maa on kyllä ehdottomasti käymisen arvoinen paikka. Yhdistelmä historiallisia kaupunkeja ja kaunista Alppi-luontoa on ainakin allekirjoittaneeseen tehnyt suuren vaikutuksen. Paikallinen VR eli ÖBB toimii myös varsin jouhevasti, joten kiinnostunut pääsee reissaamaan lähinaapureissa kätevästi. Kyllä Itävalta ja Wien ovat ehdottomasti kauniita paikkoja, vaikka osa vieraistani tammikuun räntäsateessa muuta väittikin. ●

Topit:

- Sijainti
- Itävaltalainen olut, siitä tykkää kaikki.
- Onhan se kaunis kaupunki (Joskaan lomaa ei välttämättä kannata varata tammikuulle.)

Flopit:

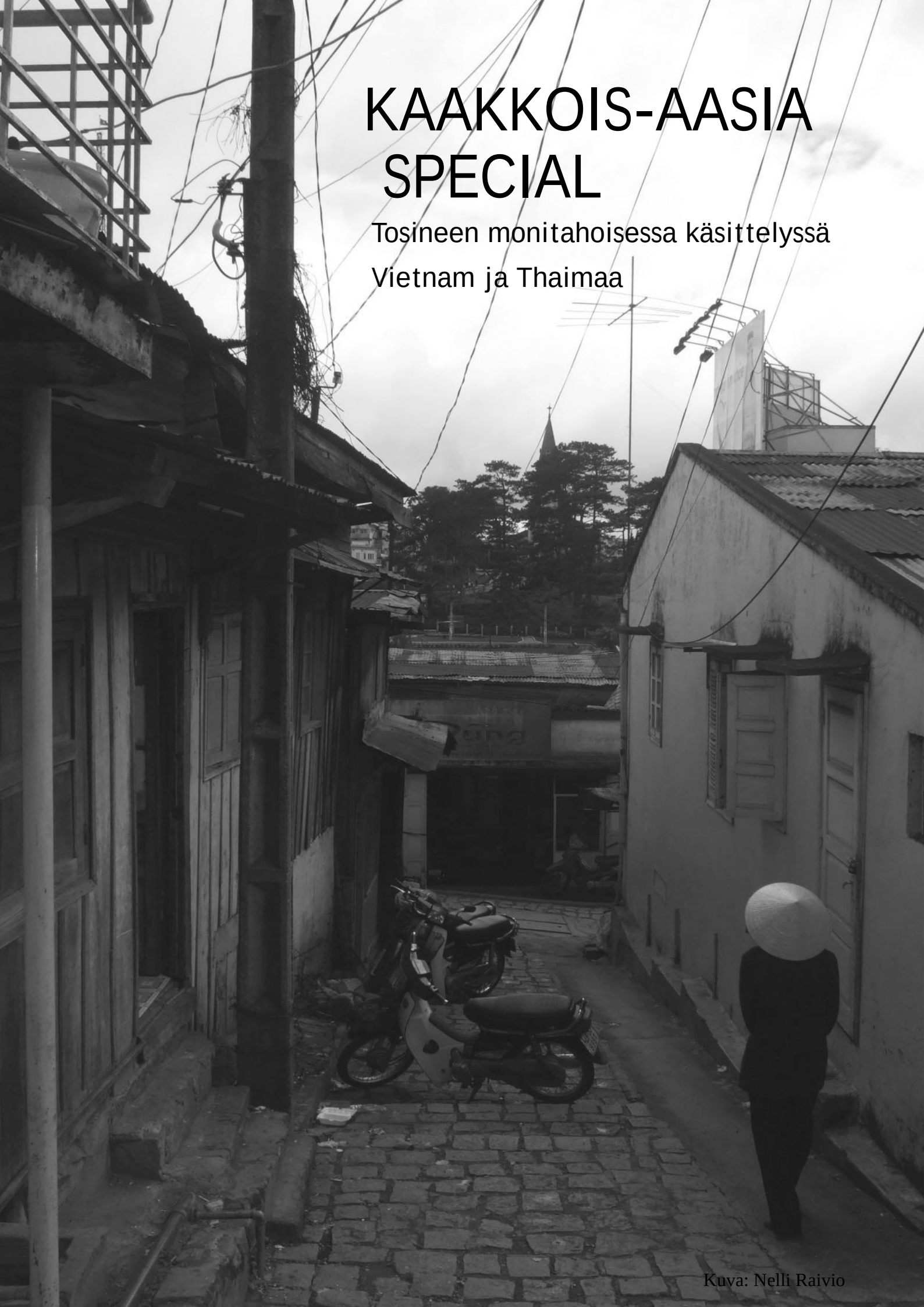
- ”saksa” (Oman tiedustelun paha pettäminen.)
- Saksankurssien hintataso (Oman tiedustelun paha pettäminen.)
- Yliopistobyrokratia

Itävallan parlamenttia vartioi Pallas Athene.

KAAKKOIS-AASIA SPECIAL

Tosineen monitahoisessa käsittelyssä
Vietnam ja Thaimaa

Hyökkääjä uhrina?

Vietnamin sota amerikkalaisessa elokuvassa

LASSE RANTA

”Joku kirjoitti joskus, että helveti on järjen mahdottomuutta. Juuri siltä tämä paikka tuntuu – helvetiltä.”

Platoon, 1986

1. Vietnamin sota osa amerikkalaista ajattelua

Vietnamin sodan aikakausi on jäävä Yhdysvaltain historiaan yhtenä sen synkimmistä ja häpeällisimmistä luvuista. Sillä on ollut merkityksensä vielä yli kolme vuosikymmentä päättymisensä jälkeenkin. Yhdysvaltain sekaantuminen Indokiinan kriisiin johti yli kolmen miljoonan ihmisen kuolemaan, kymmenen tuhannen kylän ja kaupungin hävittämiseen, kymmenen miljoonan hehtaarin metsäalueen tuhoon. Vietnamin viidakoihin kylvettiin 75 miljoonaa litraa myrkkyä. Ilmapommitusterrori, armottomat etsi-ja-tuhoa -tehtävät ja totaalinen ekologinen sodankäynti johtivat näännyttävään tuhoamistaisteluun, jota Yhdysvallat kävi heltymättä liki vuosikymmenen.

Sodan päättymisen jälkeen Yhdysvaltain johtajat eivät pyydelleet anteeksi, eivät tunnustaneet virheitään, eivät osoittaneet katumusta, eivät tarjonneet humanitaarista apua tai tukea sodan uhreille. Ei, vaikka heidän teknosotansa oli runnellut käytännössä kokonaisen valtion. Sen sijaan on turvauduttu ikiaikaiseen keinoon: pakoiluun ja menneisyyden uudelleenkirjoitteluun ja -tulkintaan. Prosessi on osa ns. Vietnam-syndroomaa, joka on poliittisesti ja kulttuurisesti edelleen hyvissä voimissa. Keskustelu Vietnam-ajasta ja sen käsityksistä jatkuu edelleen. Epäonnistuneet Irakin-operaatiot osoittavat tämän; Yhdysvaltain sodankäynnissä vallitsee doktri, joka haluaa välttää maajoukkojen sitoutumista ja suuria miestappioita. Vielä tärkeämpää on, että Vietnam järkytti amerikkalaista suurvalta-agendaa, jota oli yritetty juurruttaa toisen maailmansodan

jälkeen. Vietnamin jälkeen kyseenalaistettiin amerikkalaisten ylevä tehtävä levittää vapauden ja demokratian evankeliumia kaikkialle maailmaan. Mustavalkoinen kylmän sodan maailmankuva mullistui. Yhdysvalloista tuli alle vuosikymmenessä hirmuvalta. Tällä vuosikymmenellä Vietnamista on vähitellen vaiettu. Nykyinen hallitseva luokka on pääosin Vietnam-ajan traumatisoima, jolloin Vietnamin sodasta on tullut sokea piste, kun valtarakenteet ja mediakulttuuri ovat siitä vaienneet. Virallisesti Yhdysvaltain hallinto ei ole myöntänyt syyllisyyttä tai ottanut vastuuta kriisin eskaloitumisesta. Toistaiseksi ainoastaan silloinen puolustusministeri **Robert McNamara** on ilmaissut pahoittelunsa väliintulosta – ja hänkin yksityishenkilönä.

2. Vietnam ja Hollywood

Puhuttaessa Vietnam-elokuvasta on huomattava uuden sukupolven irtaantuminen ”vanhan elokuvan” sodankuvauksesta, eli toisen maailmansodan ja Korean sodan (”hyvien sotien”) kritiikittömästä ilmaisusta. Vietnamin sodan kuvaajat saivat pontta produktioilleen äärimmäisen kriittisestä mediakeskustelusta ja yhteiskunnallisesta kaaoksesta. Vietnamin sodan jälkeen ei voinut enää puhua klassisesta amerikkalaisesta sankarista. Niinpä 1970–80-lukujen suuren suosion saaneet elokuvat tavoittivat herkästi sodanvastaisessa ilmapiirissä kuhineen yleisön. Teemakanta rikastui. Mukaan tulivat nyt kuvaukset sodan turhuudesta, tappioista, idealismien haihtumisesta sekä sodan hinnasta kotona että vieraalla maalla. Joukosta poikkeaa ainoastaan heeroksellinen Vihreät baretit (1968), joka on elokuvallinen limbo.

Tyypillinen Vietnam-elokuva (muutaman kappaleen otanta riittää)

1. Vietnamin sota on amerikkalainen kokemus. Kauhua, kärsimystä ja pelkoa koettelevat

amerikkalaissotilaita joko kentällä tai kotirintamalla. Näkökulma on poikkeuksetta etnosentrinen.

2. Amerikkalaiset kuvataan aina viattomina ja oppimattomina nuorukaisina, joista sota koului miehiä. He joutuvat vieraaseen, vihamieliseen ympäristöön, jonne heitä ei haluta. Vaikka joukot tappavat ja ryöstävät kaiken tielleen osuvan ja heillä on käytössään totaalinen tuhoamistekniikka, heidät kuvataan epäonnistuneina uhreina.

3. Vietnamilaiset edustavat aina mystistä ja demonista keltaista vaaraa (jollei heitä sivuuteta täysin). He ovat harvoin itsenäisyytensä puolesta taistelevia sotilaita – oman sotansa uhreja.

4. Väkivalta on osa ihmisyyden traagista kohtaloa, ja syy on kaikkien. Yhdysvaltain asevoimat ei ole yhtään parempi tai huonompi kuin vihollisensa. Huomattavaa on, että elokuvissa ei ikinä esitetä kohtauksia järjestelmällisestä tuhoamisesta, jota suunniteltiin vuosikausia.

5. Jokaista sodanvastaista elokuvaa kohti on yksiokuva, joka kaunistelee ja ylläpitää Vietnam-syndroomaa. Niissä tarinat tappiosta ja epäonnistumisesta käännetään kostohenkiseksi ristiretteksi, jonka tavoitteena on voitto. Näin amerikkalaisten uhriasemaan ympäätään militarismi ja patriotismi.

6. Vaikka monessa elokuvassa kritisoidaan sotaa, yksikään ei yritä selvittää historiallista tai poliittista kontekstia. Tämä tarkoittaa, että elokuvien tarinat ovat täysin irrallaan hallituksen ja asevoimien päätöksentekokoneistosta, esimerkiksi Yhdysvaltain rooli maailmanlaajuisen vastavallankumouksen pääorganisaattorina. Koska tällainen taustoitus puuttuu, taistelusta tehtyjen tulkintojen koko merkitys helposti, ja oikein sopivasti, katoaa.

Vaikka useimmat Vietnam-elokuvat ovat arvostelleet hyvinkin elävästi Yhdysvaltain operaatioita, hyvin harva, jos yksikään, pystyy keskittymään muuhun kuin amerikkalaisten kokemuksiin. Vietnamilla ei ole historiallista, kulttuurista tai poliittista roolia, se on vain kulissi. Sama pätee vietnamilaisiin. Vietnam ei saa omaa identiteettiä.

Sota esitetään menetetyn henkilökohtaisen tai kansallisen viattomuuden hetkenä (Syntynyt 4. heinäkuuta), sankarin matkana hobbesilaisen viidakon synkkään labyrinttiin (Ilmestyskirja.Nyt!), vaiheena, jolloin

taistelutanner auttoi tekemään pojista miehiä (Full Metal Jacket, Hamburger Hill), hetkenä, jolloin normaalit miehet heitettiin keskelle helvetillistä eloonjäämiskamppailua (Kauriinmetsästäjä), piinallisena oivalluksena, että todellinen vihollinen asuu sisällämme (Platoon) tai jälleen yhden uuden amerikkalaisen murhenäytelmän toisintona (Katkera paluu). Jollain tavalla nämä elokuvat tuovat mieleen amerikkalaisen mytologian: matka kohti tuntematonta rajaseutua, eepistä taistelua kaoottisen luonnontilan kesyttämiseksi, aikuistumista, tavallisten ihmisten kasvamista rohkeuteen ja sankaruuteen.

3. Tämän artikkelin elokuvanäytteet
Tässä artikkelissa käsitellään tarkemmin viisi keskeisintä Vietnamin sotaa käsittelevää elokuvaa. Ilmestymisjärjestyksessä ne ovat Kauriinmetsästäjä, Ilmestyskirja.Nyt!, Platoon, Full Metal Jacket ja Hamburger Hill.

3.1. Kauriinmetsästäjä

Kauriinmetsästäjä (1978) on luultavasti suurellisin ja ylistetyin Vietnam-teos, ”suuri amerikkalainen eepos”. Tarina kertoo kolmen työväenluokkaisen miehen (**Robert de Niro**, **Christopher Walken**) matkasta pennsylvanialaisesta teräskaupungista Vietnamiin ja takaisin. Ohjaaja romantisoii miesten taustoja. Näin heidät inhimillistetään, ja katsoja kykenee samaistumaan heihin, kun heidät lähetetään sadistisen vihollisen armoille – **Ciminon** versio keltaisesta vaarasta. Näiden riviamerikkalaisten ylevät aikeet ja tuskainen viattomuus ulottuvat taistelukentälle, missä heidän kohtaamansa kauhut näyttävät tavallista groteskimmilta, koska katsoja tuntee heidän juurensa ja psykologiset kärsimyksensä. Kauriinmetsästäjä on kuvattu kokonaan näiden kolmen sotilaan näkökulmasta, ja heidän jokainen liikkeensä on silattu pessimistisellä voimattomuudentunteella. Loppujen lopuksi Kauriinmetsästäjä kääntää pääläelleen sodan perinnön. Se luo asetelman, jossa pohjimmiltaan hyvät amerikkalaiset joutuvat taistelemaan demonista Vietkongia vastaan. Cimino vaikuttaa unohtavan, että hyökkääjä oli Yhdysvallat, ja elokuvan päähenkilöt ovat asettuneet vapaaehtoisesti tuon koneiston osiksi. Kauriinmetsästäjä osoittautuu mahtipontiseksi elokuvalliseksi kunnianosoitukseksi Yhdysvaltain tuhoisalle ja

Kauriinmetsästäjä.
Ensimmäinen vierailu
vihreään helvettiin.

epäsuosituille sotaretkelle.

3.2. Ilmestyskirja.Nyt!

Francis Ford Coppolan Ilmestyskirja.Nyt! (1979) on kammottavan havainnollinen kuvatessaan luonnontilaa Vietnam-infernossa. Elokuvan sisältö on amerikkalaisten omituinen, surrealistinen matka viidakkosodan synkkyteen, jossa kaikki vajoavat väkivallan, pelon ja paranoian syövereihin, jossa viimeistään viimeinenkin inhimillisen hyvyyden pilkahdus on yksinkertaisesti kadonnut. Coppolalle Vietnam on Helveti, jossa sotilaat imaistaan sisälle sodankäynnin mielipuoisuuteen. Sota on helvettiä ja ihminen paha. Nämä piirteet henkilöityvät suurelta osin **Marlon Brandon** esittämään eversti Kurtziin. Myös muut hahmot ovat uponneet nihilismin suohon. Kertomus rakentuu kapteeni Willardin (**Martin Sheen**) ympärille. Hänet on lähetetty tuhoamaan Kurtz vahingoista välittämättä. Willardin odysseia vie hänet yhä syvemmälle sekasorron, kärsimyksen ja kuoleman pyörteisiin, ennen kuin hän kohtaa Kurtzin, pahuuden allegorian. Kurtzille on

annettu myös elokuvan hyytävät loppusanat: Kauhu... Kauhu. Siinä Coppolan sanoma tiivistettynä. Sota on pahuutta, maanpäällisen helvetin etuvartio. Kun sota sai Kurtzin otteeseensa, se ei päästänyt irti, ennen kuin hänet ja kaikki hänen ympäriltään oli tuhottu.

Vaikka Ilmestyskirjaa pidetään erittäin sodanvastaisena, se poikkeaa loppujen lopuksi yllättävän vähän Kauriinmetsästäjän konservatiivisuudesta. Elokuvan huikeasta morali-soinnista huolimatta on huomattava, että sodan historiallinen totuus on peitetty sekavalla käsityksellä sivilisaation hulluudesta. Kauhusta on tehty universaalia – se on nähty osana ihmisen kohtaloa, ei konkreettisten poliittisten voimien tuotteena.

3.3. Platoon – nuoret sotilaat

Myöhemmät Vietnam-filmatisoinnit ovat seuranneet Ciminon ja Coppolan kaavaa. Sellainen on todistusvoimaltaan yliverlainen Platoon (1986), yksi väkevimmistä sodanvastaisista julistuksista. Kerronta käyttää Vietnamin viidakoita taustana kuvatakseen tyypilliseen sävyyn amerikkalaisia ristiriitoja ja tragedioita: rintamakypsiksi kouliintuvia poikia, kiistoja taktiikoista, hengissä pysymistä vieraassa vihamielisessä ympäristössä, jotka kaikki liittyvät jollain tapaa kansalliseen kulttuuriin nopean muutoksen aikana. Platoonissa näytetään aikakauden muita elokuvia realistisempia kuvauksia taistelun kauhuista. Näihin kauhuihin rivimiesten on mukauduttava psykologisesti, vaikka heidän olennaisin kutsumuksensa on hengissä pysyminen. Kuten Vietnam-trilogian muissakin osissa (Syntynyt 4. heinäkuuta, Taivas ja maa)

Coppolan Ilmestyskirjassa Vietnam näyttäytyy hobbesilaisena luonnontilana todella kouriintuntuvasti.

Platoon - sodan ensimmäinen uhri on viattomuus.

Stone punoo yhteen vahvoja elokuvajaksoja ja sanomia sodan kaaoksesta ja tarkoituksettomuudesta. Kuten Ilmestyskirjassakin, kuolema ja tuho nähdään osana laajempaa inhimillistä tragediaa, jossa jokainen on oman valtansa ulottumattomissa olevien tapahtumavyöhytten vanki. Sota on demokraattista. Kun pahuuden lähde on tällä tavoin yleistetty, olemassa ei tietenkään voi olla erityistä syyllisyyttä eikä yksilöllistä tai kollektiivista tekijää, joka on vastuussa verilöylystä. Näin nähtynä Stonen teos on vailla poliittista sisältöä; ne on verhottu moraalisiin abstraktioihin myös silloin kun ne näyttävät sitoutuneen etsimään totuutta realismin keinoin.

Platoonin suurin ansio on juuri taistelukuvauksen realistisuudessa. Sellainen oli uutta aiempien sotaelokuvien silotelluista tulkinnoista. Stonen Vietnam on läpeensä kolkko ja kauhistuttava, jossa amerikkalaisotilaat kohtaavat kaikkialla läsnä olevan, taitavan, kekseliään, nerokkaan vihollisen, ja kaikki moraaliset ja sosiaaliset pidäkkeet näyttävät haihtuvan. Olosuhteet muuttuvatkin samoiksi, kuin sodissa, joissa ”vihollinen asuu meissä”. Toisin sanoen Vietnamista tulee kiirastuli, jolla Yhdysvallat vapautuu itsetuhoisista mielihaluistaan ja demoneistaan. Stonen vahva tunteellinen tulkinta rakentuu sotamies Chris Taylorin (**Charlie Sheen**) hahmoon. Hän on keskiluokkainen partiopoika, jonka koettelemukset taistelukentällä vihkivät miehuuteen. Taylorin rintamatoverit ovat sosioekonomisesti alempaa kastia, ja heidän osoitetaan olevan viattoman yksinkertaisia. Heidät on paiskattu keskelle raivokasta taistelua, jossa heidän pidäkkeetön suhtautumisensa väkivallantekoihin on täysin ymmärrettävää.

Platoonissa draama rakennetaan kahden täysin vastakkaisen joukkueenjohtajan välisen jännitteen varaan: humanin, ystävällisen, lähes kristusmaisen kersantti Elias (**Willem Dafoe**) ja kyynisen ja sadistisen kersantti Barnesin (**Tom Berenger**). ”Minä olen todellisuus,” sanoo Barnes, kun joukkueen sisäiset jännitteet ovat jo kasvaneet sietämättömiksi. Elias puolestaan haukkuu erään toisen kersantin (**John C. Reilly**) tämän diktaattorimaisen machoasenteen vuoksi. Ajan mittaan kaksi toisiaan karsastavaa kersanttia ei voi olla samassa joukkueessa. Tilanne eskaloituu turhaan murhenäytelmään. Kertoja (Taylor) kertoo kummankin kersantin yrittäneen johtaa joukkuetta omalla filosofiallaan. Elokuvan lopussa Taylor toteaa: ”Joskus tuntuu kuin olisin näiden kahden isän lapsi. Mutta niiden meistä, jotka selvisivät, velvollisuus on rakentaa kaikki uudelleen, opettaa muille se, mitä tiedämme, yrittää löytää hyvyys ja merkitys sen kautta, mitä elämästämme jäi jäljelle.” Näin Stonen elokuva saattaa vahvassa tarinassaan sovintoon sodan kaksi puolta, jalon ja villin.

Vietnamilaiset pysyvät jälleen näkymättömissä lukuun ottamatta dramaattista kohtausta, jossa amerikkalaisotilaat murjovat ja tappavat kyläläisiä. Merkillistä, että heidät kuvataan epäonnistuneina uhreina, vaikka todellisuudessa he olivat kollektiivisia toimijoita onnistuneessa taistelussa maansa vapauden puolesta. Sotilaat kohtaavat myös Vietkongin sissejä, mutta nämä edustavat enemmänkin viidakossa väijyviä abstrakteja tuhon voimia kuin aitoja sosiaalisia yksiköitä. Lisäksi Platoonista puuttuu edeltäjiensä tapaan historiallinen ja poliittinen konteksti. Elokuvan vetovoima perustuu yksinomaan sen tunneperäiseen välittömyyteen.

3.4. Full Metal Jacket

Stanley Kubrickin Full Metal Jacket (1987) lähtee liikkeelle alokaskoulutuksesta, jossa ihmisistä muokataan ahtaita tappovalmiita taistelijoita. Merijalkaväen koulutus ja doktriini on suunniteltu valmentamaan miehet kaikkiin sodankäynnin kauheuksiin riistämällä heidän aikaisempi identiteettinsä ja rapauttamalla heidän kuolemaa ja tappamista koskevat moraaliset epäilyksensä. Kubrickin mielestä sota todellakin synnyttää jonkinasteista barbarismia.

Taistelun järjestömyys on tila, jota perusteil-
lisesti koulutetut ja sosiaalistetut sotilaat alkavat
heijastaa, kun taivaltavat demonien
hallitsemassa ympäristössä, jossa sankaruus on
mahdollista. Heidän koko eloonjäämisensä voi
riippua tällaisen sopeutumisen onnistumisesta.
Jotkut saattavat sopeutua niin hyvin, että alkavat
jopa nauttia raakuudesta. Full Metal Jacket
turvautuu Vietnam-elokuville ominaiseen
turvalliseen kerrontaan; sodan hornankattila
esitetään osin inhimillisenä tragediana, osin
ilmauksena hobbesilaisesta luonnontilasta, jossa
vallitsee olemassaolon taistelu, ja kaikki säännöt
ja ohjeet on revitty riekaleiksi.

Elokuvan ensimmäisen osan joka kohtausta
hallitsee merijalkaväen kouluttaja kersantti
Hartman (**Lee Ermey**). Tiukan kouluttajan
tavoite on luoda alokkaista kivääreitään
kunnioittavia tappokoneita. Miehet nukkuvat
aseidensa kanssa, antavat näille naisen nimen ja
lausuvat sille rukouksensa. "Ilman sitä en ole
mitään". Ne ovat todellisia ystäviä, yhdessä
sotilaan kanssa isänmaan puolustajia. Sotilaille
opetetaan, keitä olivat **Charles Whitman** ja
Lee Harvey Oswald. "Teidän on luotettava
tappajanvaistoonne, sillä vain kovalla
sydämellä tapetaan" ja "vapaa maailma lyö
kommunismia Jumalan ja muutaman hyvän
merijalkaväen sotilaan avulla."

Aloksista esitellään muutama. "Joker"
(**Matthew Modine**), kyllästynyt kertoja,
haastaa Hartmanin heti matkimalla **John**
Waynea vastatessaan kouluttajan uhkailevaan
sukkeltuuteen: "Oletko se sinä, John Wayne?"

Lee Ermey tekee kirpeän roolin Stanley
Kubrickin tyyliä eepoksessa.

Eräs toinen alokas "Pyle" (**Vincent d'Onofrio**)
murtuu Hartmanin säälimättömän höykytyksen
alla ja sekoaa, vaikkei Vietnamin helvetistä ole
tietoakaan. Joker lausuu elokuvan kuuluisat
loppusanat: "Olen onnellinen siitä, että olen
elossa, yhtenä kappaleena. Maailma ympä-
rilläni on paskaa, niin, mutta olen silti hengissä,
enkä pelkää mitään". **Rolling Stonesin** "Paint
it black" alkaa soida. Tämä kolkko muutokuva
amerikkalaisen rivimiehen elämästä Indo-
kiinassa ilmestyi noin vuosi Platoonin jälkeen
vähintään yhtä järkyttävine kuvineen.

Full Metal Jacket ei moralisoi sotaa laajem-
massa kontekstissa. Kaikki moraalinen ja
poliittinen vastuu päätöksistä häipyä näkö-
piiristä, eivätkä sotilaat sitä kohtaa, saati ruodi.
Itse asiassa Full Metal Jacketin nerokkaasti ja
realistisesti kuvattu Vietnam-osa näyttää
pohjimmiltaan toissijaiselta tärkeämmän alokas-
leiri -jakson rinnalla, sillä teoksen motiivi;
kuinka asevoimat puristaa yksilön muottiin,
jossa yhtyvät aggressiot, seksuaaliset mielihalut
ja tappaminen, toisin sanoen koko libidon kirjo.

3.5. Hamburger Hill

John Irvinin Hamburger Hill (1987) tarjoaa
toisen esimerkin elokuvasta, joka valottaa
Vietnamin sotaa tavallisen rintamasotilaan
näkökulmasta. Kun Platoon ja Full Metal Jacket
marssitti kentälle nuoria, naiiveja ja tietämät-
tömiä poikia, kuuluu Irvinin sota miehuullisille
taisteluiden karaisemille sankarihahmoille.
Niinpä siinä näytetään verisiä yksityiskohtia
amerikkalaissotilaiden rynnäköistä syrjäiselle
kukkulalle uhkarohkein ja urhein manööverein.
Tarina kuvaa kymmenpäiväistä operaatiota,
jossa armeijan 101. maahanlaskudivisioonan
kolmas prikaati käynnisti 11 rajua yritystä
kukkulan numero 937 valtaamiseksi ja menetti
70 % miesvahvuudestaan, vaikka alueesta
lopulta luovuttiinkin.

Irvin haluaa katsojien näkevän, että Yhdys-
valtain joukot Vietnamin osoittivat samoja
ominaisuuksia kuin ne, jotka taistelivat
Guadalcanalilla tai Tarawalla. Niinpä
Hamburger Hill voidaan tulkita tarinaksi, jonka
tarkoitus on saada amerikkalaissotilaat tunte-
maan ylpeyttä palveluksestaan Vietnamin,
tuloksesta ja kotimaan nihkeydestä huolimatta.
Elokuvassa on selvä sodanvastainen julistus sen

esittäessä, kuinka naurettavaa sotilaiden on uhrata henkensä arvottoman maatilkun takia. Katsojakin tuntee myötätuntoa alakynteen jääviä sotilaita kohtaan.

Hävittyään poliittisen sodan Kaakkois-Aasiassa 1965 Yhdysvallat alkoi käydä totaalista sotaa väistämättömine katastrofaalisine seurauksineen. Mahtivaltion on mahdoton päästä irti kauhukuvasta, jonka sen oma sotakoneisto loi. Kaikki mitä Vietnamissa tapahtui, oli järjestelmällistä, suunnitelmallista ja tuhoon tähtäävää; tulos Yhdysvaltain hallinnon harkitun vahingollisesta geopolitiikasta. Olisi suonut tämän osan todellisuutta näyttäytyvän näissä muuten ansiokkaissa elokuvissa.

4. Päätäntö

Tässä mainitut elokuvat paljastavat tärkeän viipaleen totuutta sodan kauhuista. Siitä huolimatta vääristelyt ja laiminlyönnit kertovat vielä enemmän siitä, kuinka filmit eivät pysty välittämään laajempaa Vietnam-kokemusta. Hollywood-Vietnamissa vallitsee etnosentrinen näkökulma, jossa sotakokemus on verhottu

amerikkalaiseksi tragediaksi. Siinä korostuvat oma uhristatus ja viattomuuden menetys. Viime kädessä nämä elokuvat heijastavat sekä amerikkalaisen politiikan että populaarikulttuurin ylimielisyyttä asettaa edelle Yhdysvaltain edut, arvot ja kokemukset, ainakin niiltä osin, kun ne ovat läpäisseet valtaeliitin seulan. Missään vaiheessa ei käsitellä ajatusta, että Yhdysvaltain kymmenvuotinen selkkaus täysin vaaratonta kansakuntaa vastaan 15 000 kilometrin päässä saattoi olla muutakin kuin erehdys tai tragedia. Teknosodan uhrit jätetään täysin huomiotta. Keitä itse asiassa olivat vietnamilaiset, laosilaiset ja kambodžalaiset, joiden yhteiskunta tuhottiin? Mitä sota merkitsi heidän historialleen ja yhteiskunnalliselle kehitykselle? Näihin kysymyksiin ei mikään Vietnam-elokuva anna suoraa vastausta.

•

Hamburger Hillin kujanjuoksu antoi kasvot kollektiiviselle amerikkalaiselle Vietnam-traumalle.

FILMOGRAFIA

Ashby: Katkera paluu (Coming Home), 1978
 Cimino: Kauriinmetsästäjä (The Deer Hunter), 1978
 Coppola: Ilmestyskirja.Nyt! (Apocalypse.Now), 1979
 Coppola: Kiviset puutarhat (Gardens of Stone), 1987
 Irvin: Hamburger Hill, 1987
 Kellogg: Vihreät baretit (The Green Berets), 1968
 Kotcheff: Poikkeuksellista rohkeutta (Uncommon Valor), 1983
 Kubrick: Full Metal Jacket, 1987
 Levinson: Hyvää huomenta, Vietnam (Good morning, Vietnam), 1987
 Palma: Sodan arvet (Casualties of War), 1989
 Stone: Platoon – nuoret sotilaat, 1986
 Stone: Syntynyt 4. heinäkuuta (Born on The 4th of July), 1989
 Stone: Taivas ja maa (Heaven and Earth), 1993
 Wallace: Olimme sotilaita (We Were Soldiers), 2002

KIRJALLISUUTTA

Anderegg, Michael (toim.): Inventing Vietnam. Temple University Press, 1991.
 Andreas, Joel: Koukussa sotaan. Like. 2006.
 Auster, Albert & Quart, Leonard: American Film and Society since 1945. Praeger, 2002.
 Boggs, Carl: Imperial Delusions – American Militarism and Endless War. Lanham, Rowman & Littlefield. 2005.
 Lindqvist, Sven: Nyt sinä kuolit – pommien vuosisata. Pequod. 2006.
 MacKey-Kallis, Susan: Oliver Stone's America. Westview. 1996.
 Robb, David: Operation Hollywood. Prometheus. 2004.
 Schatz, Thomas: Hollywood genres. McGraw-Hill. 1981.
 Suid, Lawrence: Guts and Glory – making of the American military image in film. University Press of Kentucky. 2002.
 Young, Marilyn: The Vietnam Wars 1945-1990. Harper. 1991.

Merkintöjä Vietnamista

Miljoonakaupungista vihreän suiston kautta alppimaisemiin

TEKSTI: SAMPO VIIRI

KUVAT: NELLI RAIVIO & SAMPO VIIRI

OSA 1: Sotamuistoja Etelä-Vietnamin pääkallonpaikalta

Sijainti: Vietnam, Ho Chi Minhin kaupunki eli kavereiden kesken Saigon. Jos tässä kaupungissa ei muuta näe, niin ainakin moottoripyöriä. Kuuden miljoonan asukkaan Saigonissa huristelee kaduilla nelisen miljoonaa mopoa. Liikennevirta on jatkuva ja liikennevaloja ei juuri ole – katua ylittäessä ainoa mahdollisuus on kävellä hitaasti tien yli siten, että mopokuskit pystyvät ennakoimaan liikkeesi ja sujahtelevaan ohii molemmilta puolilta. Nopean juoksemisen tulos olisi verrattavissa lihamyllyyn.

Kaupungista voisi kertoa tässä muutaman sivun verran, mutta nostetaanpa esiin Tosineen linjan mukainen turistikohde eli ”War Remnants Museum”, joka avattiin jo heti Saigonin valtauksen jälkeen 1975 tyylikkäällä nimellä ”The House

for Displaying War Crimes of American Imperialism and the Puppet Government”. Vietnamissa ”Vietnamin sota” tunnetaan toki nimellä ”Amerikan sota”. Historialliset nimivalinnat ovat aina mielenkiintoisia, ja tällainen nimenvaihdos heittääkin mielikuvissa koko sota-asetelman nurin kurin. Vietnamilaisten mielestä amerikkalaiset liittyivät historialliseen jatkumoon ulkomaalaisina maahantunkeutujina kiinalaisten ja ranskalaisten perään. Onkohan maailmassa muuten toista maata, joka on ajanut saman luokan suurvaltoja vuoron perään hiiteen maaperältään?

Sotamuseossa esillä on muutama kappale amerikkalaista sotakoneistoa, narkkareille kirjainyhdistelmät, kuten UH-1, F-5A, A-1 ja M-48, sanovat ehkä jotakin. Ottaen huomioon Vietnamin vallanpitäjät mitään puolueetonta esitystä sodasta ei välttämättä kannata odottaa, mutta mielestäni museo onnistuu tehtävässään mainiosti, pääpaino on yleisesti sodan julmuuk-

Amerikkalaishävittäjä on päätynt erilaisten lipun varjoon

Erikoiskuvagalleria: Liikenne Vietnamin!

Liikennettä à la Ho Chi Minh City.

Kuva: Wikimedia Commons

Moottoripyöräily on rankkaa.

Linja-autossa on tunnelmaa. Kuvanottohetkellä vielä väljää.

sien ja vääryyden esittelemisessä. Esimerkiksi kasvimyrkky Agent Orangen ja napalmin vaikutuksia siviiliväestöön esitellään hyvinkin kouriintuntuvasti. Sivuhuomiona, esittely ei pääty museon seinille – kaupungin kaduilla törmää väistämättä kerjäläisiin, joilla on esimerkiksi pahojen palovammojen johdosta vääristyneet piirteet. Makaaberisti voisi sanoa, että sodan arvet ovat vielä näkyvissä. Oma osuutensa museossa on Etelä-Vietnamin hallituksen kidutusmenetelmien esittelyllä, paikalle on pystytetty muun muassa aito giljotiini ja alkuperäinen ”tiikerihäkki”, jossa pidettiin poliittisia vankeja. Kaukainen Suomikin on päässyt hienosti esille museossa: eri maiden myötätuntoa sotaa-käyvälle Vietnamille esittelevässä valokuva-sarjassa meikäläiset marssivat ponnekkaasti Helsingin Olympiastadionilla rauhanplakaatit tanassa, ja taustalla stadionin taululla lukee henkeen sopivasti kyrillisin kirjaimin мир.

OSA 2: Lounaaseen kohti riisipeltoja
Parin päivän metropolissa pyörimisen jälkeen päätämme kuitenkin poistua Saigonista lounaaseen, Mekong-joen hedelmäiselle suistoalueelle, suuntana My Thon kaupunki, jota voisi kutsua alueen ”portiksi”. Otamme rinkat selässä paikallisbussin linja-autoasemalle, josta My Thon bussien pitäisi lähteä. Saavumme rauhalliselle Cholonin asemalle, jossa meille selviää etteivät bussit lähe täältä, vaan toiselta asemalta. Tämä Mien Tayn asema osoittautuu melkoiseksi hässäkäksi, jossa yksityisten bussifirmojen myyjät yrittävät kilpaa huutaa meille valkonaamoille tarjouksiaan kiinnostumatta oikeastaan edes mihin olemme menossa. Onneksi jonkinäköisenä vartijana tai turistien paimenena toimiva tyylikkääseen univormuun pukeutunut virkailija opastaa meidät kaupallisten firmojen ohi yleiselle lipunmyyntiluukulle, josta saamme vihdoin bussiliput My Thohon ja istahdamme autoon.

Polvet ovat yli 180-senttisellä leuassa kiinni, ja bussi on takuuvarmasti täynnä – ihmisiä, riisiä ja jopa polkupyöriä. Erilaisten matkaeväiden myyjät ovat tuputuksessaan hyvin aggressiivisia, myös paikallisia kohtaan. Mutta eipä tarvitse jäädä helteeseen kärkestelemään ilman palanpainiketta, kun leipä työnnetään melkein valmiiksi suuhun. Tähän väliin liikennetiedote,

suora lainaus Suomen ulkoministeriön Vietnamin matkustustiedotteesta:

”Liikenneonnettomuudet ovat yksi merkittävimmistä kuolemansyistä ja liikenteessä kuolee päivittäin useita ihmisiä. Suurimmat syyt tähän ovat puutteellinen ajoneuvojen huolto ja teiden ylläpito sekä huolimaton ajotyyli. Ajaminen yöaikaan on erityisen vaarallista katuvalojen puuttumisen, korkeampien nopeuksien ja liikennesääntöjen noudattamattomuuden vuoksi. Punaisia valoja päin ajaminen on valitettavan yleistä.”

Luen matkaoppaasta, että Vietnamin moottoreilla osa paikallisista ei uskalla matkustaa bussia tai kuorma-autoa pienemmällä ajoneuvolla. Bussissa olemme ehkä mopoilijoita vahvemmassa asemassa, jos rysähtää.

Saavumme My Thon kaupunkiin noin kolmen tunnin höykyttävän kyydin jälkeen. Bussiasema sijaitsee ennakkotietojen mukaan ”kaupungin ulkopuolella”. Pakenemme kimppuun hyökkäävää monikymmenpäistä moottoripyörätsilaumaa huussiin. Suuntavaiston ja kartan puute aiheuttaa ongelmia itsenäiselle toiminnalle. Sitkeimmät mopomiehet ovat jääneet toletin ulkopuolelle passiin, ja tarjoavat huokeaan hintaan kyyditystä suosittelemaansa Rang Dong -hotelliin, johon ajattelimme alun perinkin mennä. Hyvä diili, moottoripyörämatka on leppoisa, hotelli edullinen ja siistin tuntuinen. Ja mikä parasta, omalta parvekkeelta avautuu näkymä Mekongille.

Nälkä on päässyt kurnimaan, joten lähdemme etsimään ruokapaikkaa. Hotellinomistaja antaa kartan ja suunnistamme kohti kaupungin keskustaa. Jokin tässä nyt kuitenkin mättää. Huomaamme, että opaskirjan suosittelema Rang Dong -hotelli sijaitsee aivan eri paikassa kuin omamme. Haa, valveutuneita turisteja on puijattu kerrankin. Vietnamin pääkaupungissa Hanoissa tällainen hotellihuijaus on oikein taksikuskien kansanhuvi, samannimisiä hotelleja on ympäri kaupunkia, ja taksit vievät turistit lentokentältä siihen, mistä saavat komissiota. Ilmeisesti pienemmissäkin paikoissa osataan, huoneen etukäteen varaamisessa lienee puolensa.

Pappa meloo, takana istuvat turistit ihastelevat maisemia.

My Tho on jännä kaupunki. Päinvastoin kuin Saigonissa, missään ei näy yhtään turistia. Meininki on omalla tavallaan mukavan lokaalia eikä kaduilla ole miljoonia mopoja. Erityis-mainintana koululaisilla on hienot punaiset huivit kaulassa. Vietnamista kertovissa jutuissa muistetaan yleensä mainita maan sosialistisuus. Nykytilannehan on sama kuin Kiinassa: markkinatalous jyllää ja sosialismista on jäljellä yksipuoluediktatuuri ja symboliikka. Kyllähän virastoissa liehuvat sirppi & vasara -liput ja tienvarsien propagandajulisteet jotenkin kutkuttavilta näyttävät. Neuvostoliittoa en ehtinyt nähdä, niin tällainen kaakkoisaasialainen kurioositeetti edes sitten.

Nautimme maittavan iltapalan: pho bo, nuudeli-keitto lihalla. Tämä ruokalaji rakensi vietnamilaisten kansakunnan, ja moni kansanmies syö sitä kaikkina vuorokaudenaikoina. Yöllä hotellissa raikaa karaoke ja teemme tuttavuutta myös muutamaa pieneen kuusijalkaiseen ystävään. Seuraavana aamuna lähdemme veneajelulle Mekongille. Hotellin virkailija sanoo, että jos tarjoavat tripillä jotain syömistä, niin ”be careful”. Mitä ihmettä, nytkö meidät myrkytetään? Tarjotut hunajatee, kookoskarkit ja hedelmät maistuvat kyllä hyvin, eikä oireita ilmaannu. Suiston vehreä luonto on kaunista, joskin turisteja varten pystytetyt nähtävyydet hieman noloja – esimerkiksi hunajafarmi osoittautuu yhdeksi hunajakennoksi kahvilan nurkassa. Veneajelun jälkeen päätämme, että eiköhän tämä joki ole nähty, maiseman-

vaihdoksen aika. Lähdemme kohti Dalatin kaupunkia Vietnamin keskiylängölle. Kaupunki sijaitsee noin 1500 metriä merenpinnan yläpuolella ja maisemat ovat kuulemma hulppeat.

OSA 3: Koilliseen vuoristomaisemiin
Bussilla siis takaisin Saigoniin, kello on tässä vaiheessa noin 12. Jo tutuksi tulleen muutaman tunnin körötyksen jälkeen kyselemme, mistä Dalatin bussit lähtevät. No tietysti taas toiselta bussiasemalta, joka sijaitsee toisella puolen miljoonakaupunkia. Paikallisbussi sinne siis, mukavasti iltapäiväruuhkan aikaan. Matka kestää uskomattoman kauan, vain itse-suojeluvaisto pitää hereillä. Dalatiin ei lähde enää illalla isoa bussia, mutta minibussi löytyy, ostamme liput. Hampurilaisaterian jälkeen olemme valmiita koitokseen. Istahdamme autoon, jossa on tässä vaiheessa mukavan väljää. Rahastajana toimiva poika kuitenkin korjaa tilanteen huutelemalla innokkaasti potentiaalisille matkustajille, eli kaikille, jotka sattuvat kävelemään jalkakäytävillä. Auto täyttyykin ennen Saigonin esikaupunkeja, varsinaisten paikkojen lisäksi käytävälle asetellaan muovijakkarat.

Pimeä vietnamilainen moottoritie on mielenkiintoinen kokemus. Koska tiet ovat aina täynnä laidassa ajavia moottoripyöriä, auto-kuskit ohittelevat niitä keskiviivan molemmilla puolilla pujotellen. Kuskimme panostaa selvästi nopeaan kyytiin, mikä tarkoittaa uhkarohkeita ohituksia. Mitenkäs se ulkoministeriön liikennetiedote menikään. Toivon, ettei äkkijarrutuksia tulisi myös siksi, että niskani takana on muutaman kymmenen kilon postipaketti ilman sen kummempia kiinnityksiä.

Kuuden tunnin matka Dalatiin ajetaan ilman vessataukoja. Vatsa on tyhjä, mutta eväitäkään ei uskalla syödä, kun tulisi jano ja pian myös hätä. Kesken matkaa kyytiin otetaan tien viereen hajonnut moottoripyörä ja sen kaksi matkustajaa. Tätä ennen auto oli jo ääriään myöten täynnä. Teiden kuntokin jättää toivomisen varaa, töyssyissä pää iskee kattoon muutaman kerran. Jossain vaiheessa edessäni istuva pappa alkaa mekastamaan, enkä ymmärrä mistä on kyse. Pysähdymme johonkin kylään, josta eräs matkustaja käy ostamassa papalle ilmeisesti jotain pahoinvointilääkettä. Suuremmilta

Huh.

vahingoilta siis säästyään – luin myöhemmin erään kaverini blogista, että heidän bussi-reissullaan Vietnamin paikalliset autoihin tottumattomat matkustajat oksentelivat bussissa vuoron perään ja uhreille osoitettiin suosiota naurunremakalla.

Viimein Dalatissa yhdentoista maissa illalla. Mitäs ihmettä, täällähän on KYLMÄ. Vedän ensimmäistä kertaa Kaakkois-Aasiassa pitkähihaisen paidan päälle. Onneksi bussiasema on tällä kertaa kaupungin keskustassa, joten päätämme lähteä kävelemään suuntaan X ja otamme ensimmäisen järkevä hotellin, jonka aulan seinällä on vieläpä hieno eroottis-

Dalatin poliisiasema. Harmi että Tosine-lehti on mustavalkojulkaisu. Punainen ja vihreä ovat silti päivän sanat.

Vuohet ovat ottaneet Da Latin jalkapallokentän katsomon haltuunsa.

sävytteinen Tarzan & Jane -maalaus. Seuraavina päivinä Dalat osoittautuu mahtavaksi paikaksi. Ylängön laaksoon levittäytyvän kaupungin kaduilla on mukava pyöräillä tai käyskennellä päämäärättömästi ja kiireettömästi. Viileä ilmasto on mukavaa vaihtelua kuukausien helteeseen. Ranskalaiset siirtomaaherrat suosivat Dalatia ”mökkipaikkana”, ja kaupungin lähistöllä onkin paljon tyylikkäitä siirtomaa-huviloita. Fransmannien imperialismi jätti jälkensä myös Vietnamin ruokakulttuuriin, patongista ja kahvista on mukava nauttia aasialaistyyllisen mahantäytteen välissä. Koska Dalat on erityisesti vietnamilaisten suosima turistikohde, hinnat ovat pysyneet kurissa. Tukeva ateria ja päälle rommikahvi parilla eurolla, ah.

Lopuksi pari pähkinää: Mitä tämän artikkelin sävyllä ajetaan takaa? Onko pullamössössä kasvaneella suomalaisella yliopisto-opiskelijalla oikeutta naureskella kehitysmään puutteelliselle infrastruktuurille? Onko kirjoittaja ylipäättään selvillä siitä, että kulttuurien välillä on eroja? Pitäisikö moralisoida vähän enemmän länsimaalaisten kustannuksella? Onko lihaviin turistien paksujen lompakoiden keventäminen oikeutettua joissain tapauksissa? Jätän pohdiskelun turismin etiikasta tällä erää sikseen. Moralisoitua halajaville suosittelen seuraamaan

Dalatissa alppitunnelmaa luo myös köysirata, josta avautuu hienot näkymät metsiin ja pelloille.

Madventures – televisiosarjaa.

Esimerkiksi mainittu Saigon – Dalat - bussimatka oli tapahtumahetkellä melko karmea kokemus ja huumori vähissä, mutta jälkeinpäin muisteltavaa on riittänyt paljon enemmän kuin silkkisessä automatkassa Aurinkomatkojen turistibussin uumenissa. Voin suositella Vietnamia matkakohteena kaikille. Vähän yli viikon matkalla ei ehtinyt kuin raapaista maan eteläosaa, kuukausi riittäisi ehkä jo johonkin. •

Demokratia vai anarkia?

Politiikkaa thaimaalaisittain

Thaimaasta tulee varmasti suomalaiselle ensimmäisenä mieleen turismi. Eurooppalaiset lentävät talvisin pakkasia pakoon toiselle puolelle maapalloa nauttimaan lämpimästä säästä ja edullisesta hintatasosta. Viime aikoina maa on kuitenkin ollut otsikoissa helteisen auringon sijasta hiillostavan poliittisen kriisinsä takia. Mistä tässä liikehinnässä oikein on kyse?

SAMPO VIIRI

Taustaa

Thaimaan poliittinen kenttä on viime vuosina polarisoitunut voimakkaasti. Toisella puolella ovat maanpaossa elävän entisen pääministeri **Thaksin Shinawatran** kannattajat ja nykyisen hallituksen vastustajat – punapaidat – joiden kansanliike on UDD eli ”United Front for Democracy against Dictatorship”. Toisella puolella taas ovat Thaksinin vastustajat, PAD eli ”People’s Alliance for Democracy”, jotka käyttävät katukampanjoinnissaan keltaisia vaatteita. Lyhyesti sanottuna PAD saa tukensa erityisesti Bangkokin urbaanilta keskiluokalta ja eliitiltä, kun taas UDD:tä tukee maaseutuväestö ja köyhemmät. Vasemmisto – oikeisto -akselille kumpikin on silti hankala sijoittaa.

Vastakkainasettelu on helppo ymmärtää Thaimaan väestötilastoja tarkastelemalla. Maan n. 60 miljoonasta asukkaasta pääkaupungin metropolialueella asuu yli 10 miljoonaa. Toiseksi suurimmassa kaupungissa on muutama sata tuhatta asukasta. Alueelliset erot ovat suuret: maan talouselämä ja poliittinen valta on äärimmäisen keskittynyttä Bangkokiin, ja pääkaupungin keskiluokkaisista asukkaista moni elää aivan toisessa maailmassa maaseutuun verrattuna. Pääkaupungin sisälläkin tuloerot ovat hyvin suuret, ja eriarvoisuus näkyy katukuvassa.

Demokratialla on Thaimaassa jonkinlaisia perinteitä, mutta suurimman osan 1900-luvusta maa oli vaihtelevien sotilasdiktatuurien hallitsema. Pysyvämmän sotilashallinnon aika päättyi 1992, ja maa on siirtynyt toistaiseksi parlamentaariseen demokratiaan, 2006 sotilasvallan-

kaappausta seurannutta noin vuoden jaksoa lukuun ottamatta. Demokratian toimivuus on kuitenkin viime vuosina kyseenalaistettu. Thaksinia vastustava PAD tavoittelee maahan järjestelmää, jossa osan parlamentista valitsisivat asiantuntijat, ja vain osa kansanedustajista valittaisiin suoraan vaaleilla. Kuulostaa aluksi oudolta ottaen huomioon liikkeen ”People’s Alliance for Democracy” nimen. Liike vetoaa siihen, että edustuksellinen demokratia ei toimi Thaimaassa – köyhät maanviljelijät äänestävät helposti populistisia liikkeitä, kuten Thaksinin puoluetta, jotka myöhemmin pettävät lupauksensa. Eli demokratia toimii, jos kansa äänestää ”oikein”?

Koko poliittinen taistelu on pitkälti henkilöitynyt siis Thaksin Shinawatraan, jonka pääministerikausi 2001–2006 oli hyvin ristiriitainen. Toisaalta hän on Thaimaan lähihistorian suosituin yksittäinen poliitikko ja saavutti köyhien maaseutuprovinssien tuen sosiaalipoliittisilla ohjelmillaan, mutta Thaksinin autoritääriset otteet ja korruptio keräsivät myös vastustajia. Entisenä Thaimaan rikkaimpana

Thaksinin tie: Juhlitusta pääministeristä etsintäkuulutetuksi.

miehenä Thaksin sotki omat bisneksensä valtion asioihin. Väitettiin, että hänen myös havitelleen monarkian kumoamista ns. ”Suomi-suunnitelmassa”, jonka Thaksinin lähipiiri väitteiden mukaan koosti Lapin lomalla 1999. Kyseisen suunnitelman olemassaoloa ei ole vahvistettu, mutta monarkian vastustaminen on Thaimaassa suuri tabu. Thaksinin kauden lopulla PAD nousi vastustamaan häntä, ja valtakausi päättyi verettömään sotilasvallankaappaukseen. Thaksin lähti maanpakoon, ja harrasti bisnestoimintaa muun muassa ostamalla jalkapalloseura Manchester Cityn.

Kuningas **Bhumibol Adulyadej** (s. 1927) on ollut Thaimaan valtionpäämiehenä vuodesta 1946 ja on tällä hetkellä maailman pisimpään hallinnut monarkki. Kuningas on myös poliittisen kriisin keskiössä, vaikkei politiikkaan osallistukaan. Bhumibol on äärimmäisen suosittu kansan keskuudessa ja häneen suhtaudutaan lähes puolijumalana. Kuninkaan kuviin ei Thaimaassa voi olla törmäämättä. Esimerkiksi elokuvateattereissa näytetään ennen jokaista elokuvaa kuningasta kunnioittava videopätkä, jonka aikana kaikkien on noustava seisomaan. Thaimaan kuningashuonetta suojelevat jyrkät kunnianloukkauslait, joiden nojalla kuningashuoneen pilkkaamisesta voidaan tuomita 15 vuodeksi vankilaan. Kuninkaalla itsellään on ollut lainsäätäjiä rennompisuhtautuminen arvosteluun, ja hän onkin usein armahtanut majesteettirikoksista tuomittuja rikollisia.

Kuninkaan kannatus on ankarasta lainsäädännöstä huolimatta syvää ja todellista, ja kuninkaan väheksyminen olisi Thaimaassa kelle tahansa poliittinen itsemurha. Meneillään olevassa kriisissäkin kummatkin osapuolet vakuuttavat toimivansa kuninkaan puolella, mutta erityisesti PAD on tunnettu rojalistisena ja nationalistisena liikkeenä. Kuningas on tasapainoillut eri vuosikymmeninä siviilipoliitikkojen ja armeijan välillä kansaa yhdistävänä tekijänä. Perustuslaillisena monarkkina Bhumibol on yleensä pysytellyt politiikan ulkopuolella, mutta

Syvästi kunnioitettu:
Kuningas Bhumibol
Adulyadej

vallankaappauksien tai väkivallan uhatessa hän on ajoittain puuttunut peliin – viimeksi vuonna 2006, jolloin armeija kaappasi vallan pääministeri Thaksinilta. Kuningas asettautui tukemaan vallankaappausta, jotta maahan palautuisi järjestys.

Bhumibol ei ole muutenkaan lepäillyt laake-reillaan: majesteetilla on useita patentteja kastelujärjestelmistä, ja hän on myös kunnostanut esimerkiksi kulttuurin saralla säveltämällä jazz-musiikkia. Toisin kuin Pohjois-Koreassa, Thaimaan hallitsijan saavutukset ovat ilmeisen todellisia. Kukaan ei oikein osaa kuvitella Thaimaata ilman nykyistä kuningasta, ja uskonmaan ajautuvan jonkinäköiseen itse-tutkiskeluun ja erityiseen kriisiin, kun kuninkaasta joskus aika jättää. Rojalistit pelkäävät maan muuttuvan tasavallaksi, kun kuninkaalle ei ole suosittua perillistä. Vanhan kuninkaan terveys on ollut viime vuosina heikko, eikä hän ole myöskään antanut juurikaan lausuntoja meneillään olevasta poliittisesta kriisistä.

Tapahtumat 2008–2009

Vietin itse viime syksyn vaihto-opiskelijana Bangkokissa. Thaimaan pääkaupungista käsin politiikkaa olikin kiinnostava seurata. Alkutilanne oli se, että Thaimaan hallitus koostui 2007 sotilashallinnon väistyttyä vaaleissa voiton saaneista Thaksinin seuraajista ja PAD piti rauhallisia mielenosoituksia Bangkokin keskustassa. Heidän mielestään hallitus oli valittu vilpillisin keinoin. Eräänä rauhallisena elokuisena aamuna opettaja tuli luennolle, kysyi olemmeko katsoneet uutiset, ja kertoi, että ”it seems that we have this sort of revolution going on...” PAD:n mielenosoittajat olivat vallanneet hallituksen rakennuksen, joitakin ministeriöitä ja Thaimaan yleisradion. Syyskuussa PAD ja UDD ottivat väkivaltaisesti yhteen ja Bangkokiin julistettiin hätätila.

Syksyn edetessä kriisi sai myös koomisia piirteitä. Kymmenien tuhansien ihmisten mielenosoitukset eivät onnistuneet

ajamaan pääministeri **Samak Sundaravejia** virastaan, mutta syyskuussa hän joutui eroamaan toimittuaan tv-kokkina. Samak oli jatkanut suosittua kokkiohjelmaansa virkakaudellaan, ja Thaimaan perustuslaki kielsi politiikoilta palkkatyön yksityisissä yrityksissä. Samakin seuraajaksi tuli samasta puoleesta **Somchai Wongchawat**, joka on Thaksinin lanko.

Lokakuussa PAD pyrki estämään parlamentin toiminnan saartamalla sen. Poliisi yritti käyttää voimakeinoja hajottaakseen joukon, 2 kuoli ja satoja loukkaantui. Joidenkin tietojen mukaan kuolonuhreihin johti se, että poliisi ampui mielenosoittajia vahvalla kyynelkaasulla, joka oli lojunut vuosikaudet testaamatta varastossa. PAD vaati hallitusta ottamaan vastuun mielenosoitusten brutaalista tukahduttamisesta. Vaikka uutisotsikot olivat Suomenkin iltapäivälehdissä tyyliltään ”TÄYSI KAAOS BANGKOKISSA” ja uutiskuvissa kaupunki näytti anarkiaan vajonneelta, mielenosoitukset eivät oikeastaan arkielämässä näkyneet. Kansan elämä jatkui täsmälleen entisillä uomillaan, kuten tapahtui myös 2006 vallankumouksen aikaan. Vallatut hallituksen rakennukset olivat syksyllä ainoita kortteleita, joita välttelimme.

Marraskuun lopussa jatkuva kriisi sai maailmalla erityistä mediajulkisuutta, kun PAD valtasi Bangkokin kummatkin lentokentät ja jätti tuhansia turisteja saarroksiin kaupunkiin. Omat vanhempani olivat käymässä Bangkokissa ja sattuiivat onneksi lähtemään toiseksi viimeisellä Finnairin lennolla ennen saartoa. Armeija kieltäytyi käyttämästä voimakeinoja mielenosoittajien poistamiseksi, ja vaati pääministerin eroa. Tässä vaiheessa huhut velloivat sotilasvallankaappauksesta, mutta komentava kenraali

Anupong Paochinda kiisti päättäväisesti moiset tiedot. Lentokenttien valtauksen myötä tietynlainen raja ylitettiin, kun mielenosoitukset laajenivat koskettamaan myös turisteja ja muita lentomatkustajia. PAD pelasi vaarallista peliä legitimizeettinsä kannalta.

Lentokentän valtaus päättyi, kun Thaimaan perustuslakituomioistuimien määräsi joulukuun alussa Thaksinin kannattajien puolueen PPP:n hajotettavaksi vaalipetoksen vuoksi. Silloinen pääministeri Somchai yhdessä puolueen muun johdon kanssa suljettiin ulos politiikasta viideksi vuodeksi. Itse Thaksin tuomittiin lokakuussa poissaolevana kahden vuoden vankeuteen hämäreiden maakauppojen vuoksi. Thaksinin kannattajat pitivät tuomioita poliittisesti värittyinä. Ehkä politiikan korruptoituneen ja melko epädemokraattisen historian vuoksi Thaimaassa ollaan nykyään herkästi vetoamassa kaikkiin mahdollisiin lain pykäliin poliittisten vastustajien savustamiseksi ulos. Pian maahan muodostettiin uusi hallitus PAD:n tukeman demokraattisen puolueen johdolla. Heti hallituksen muodostamisen jälkeen UDD aloitti sen vastustamisen mielenosoituksilla.

Huhtikuussa 2009 kuohahti taas, kun UDD esti Kaakkois-Aasian Asean-maiden johtajien kokouksen Pattayalla, ja pian mielenosoitukset laajenivat Bangkokiin. Mielenosoittajat sulki katuja, polttivat autoja ja vastustivat poliisia muun muassa Molotovin cocktailein varustettuna. Pääkaupunkiin julistettiin jälleen hätätila. PAD:n johtajaa **Sondhi Limthongkulia** ammuttiin konetuliasein. Muutaman päivän jälkeen protestit kuitenkin hajaantuivat.

Huhtikuun väkivaltaiseksi yltyneet protestit

nähtiin haitallisina UDD:lle – poliittinen mielenosoitus oli muuttunut vandalismiksi. Pääministeri **Abhisit Vejjajivaa** ja armeijaa taas moitittiin UDD:n tiukasta tukahduttamisesta, kun taas PAD:ta kohdeltiin syksyllä kuin silkkihansikkain. PAD:n on spekuloitu saavan vaikutusvaltaista tukea kuningashuoneen taholta, mikä on raivosuttanut UDD:n punapaitoja. UDD:n riveihin on kerääntynyt viime aikoina Thaksinin kannattajien lisäksi myös niitä, jotka pitävät viime vuosien käänteitä yksinkertaisesti epädemokraattisina. Kolme kansan valitsemaa pääministeriä on poistettu vallasta, yksi sotilasvallankaappauksella ja kaksi poliittisten tuomioistuimen päätöksen nojalla. Toisaalta PAD:n näkökantojakin on helppo ymmärtää – keskiluokka haluaa pitää ulkomailta käsin epäjärjestyttä lietsovan ja paluuta valtaan havittelevan Thaksinin pois pelistä. Ja vaikka Thaksin poistettiin vallasta sotilasvallankaappauksella 2006, laukaustakaan ei vaihdettu ja monet kansalaiset osoittivat kadulla avoimesti tukeaan sotilaille.

Erilaisista erävoitoista huolimatta kriisi jatkuu yhä. Globaalin talouskriisin aikana poliittinen kriisi on erityisen haitallinen Thaimaalle. Elintärkeä turismisektori on osittain lamaan-tunut ja ulkomaiset investoinnit vähentyneet epävarmuuksien vuoksi. Suuri osa kansasta on kyllästynyt ja häpeissäänkin maan tilasta, mutta polarisaation loppua ei ole näkyvissä. ●

Artikkelin lähteinä olen käyttänyt lehti-kirjoittelua lähinnä seuraavissa lehdissä:

Helsingin Sanomat
The Times
Bangkok Post
Nation Multimedia

Koska tästä jutusta tuli ehkä aiottua raskassoutuisempi, vielä yksi anekdootti: Lokakuussa 2008 Thaksinia koeteltiin. Vankeus-tuomion lisäksi hänen ”monster” -mallisilla renkailla varustettua Rolls Royceaan vahingoitettiin Englannissa. Ainakin yksi ikkuna hajosi. Vaadin samanlaisen auton ostamista **Matti Vanhaselle**, mielellään kansalaisten vero-markeilla.

Thaimaa extra off topic: Chuwit Kamolvisit – gangsterista poliitikoksi?

Syksyllä 2008 Bangkokissa järjestettiin kuvernöörinvaalit. Yhden ehdokkaan vaalimainokset pistivät erityisesti silmään: niissä poseerasi vihaisen näköisenä **Chuwit Kamolvisit**, joka osoittautuikin hyvin mielenkiintoiseksi ehdokkaaksi. Chuwit on entinen yrittäjämoguli, jonka alana olivat lain hämärällä vyöhykkeellä toimivat hierontapalvelut. Hieronta on Thaimaassa laillista, prostituutio taas ei, ja ilmeisesti näissä hierontapisteissä sai kaikenlaisia palveluita. Alkuvuodesta 2003 eräällä Bangkokin suosituista viihdekaduista 600 miestä riehui hajoittaen baareja ja liikkeitä. Chuwitia pidettiin taustapiruna ja hänet pidätettiin – motiivina olisi matalaa vuokraa maksavien vuokralaisten poisto alueelta. Chuwit vapautettiin lopulta, mutta hän tulistui koko episodista ja kertoi julkisuudessa maksaneensa poliisille ja poliitikoille suuria rahasummia lahjuksina. Kas kummaa Chuwitin hierontapalveluita ratsattiin pian tämän jälkeen tehokkaasti, ja hän joutui myymään yrityksensä poliisin häirinnän vuoksi. Joka tapauksessa pahiksesta tuli yhtäkkiä jonkin sortin hyvis, ja poliittisesti pikavalveutunut Chuwit lähtikin kuvernöörinvaaleihin 2004 antikorruptio teemanaan. Tuloksena oli kolmas sija, ja sama oli sijoitus myös 2008 vaaleissa. Viime syksyn vaaleissa Chuwit myönsi kampanjansa ehkä kärsineen hänen hakattuaan toimittajan, joka kehtasi kutsua Chuwitia ”epämiehekkääksi”.

Äänestäisitkö sinä tätä miestä?

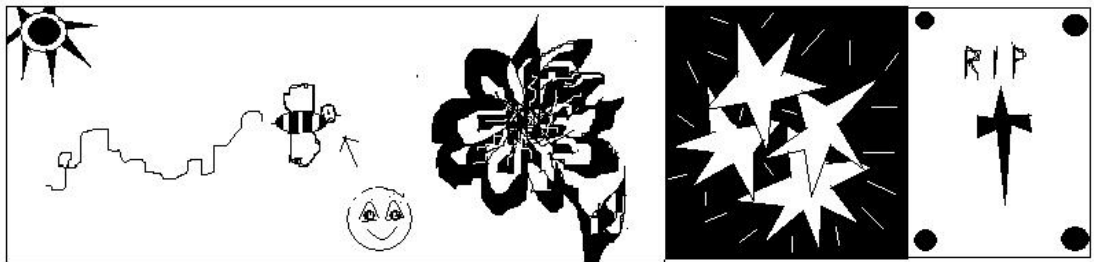
Runopalsta

Keväisiä tunnelmia & Kansijuttu!

Lensin tuulen mukana.
Lähestyin kärsä pitkälläni,
melkein siellä.
Saatoin jo tuntea pehmeiden ympärilläni.
Mesipisarot näyttivät niin houkuttelevilta.

Humahdus.
Vavahdus.
Silmissäni näkyi tähtiä ja sinkouduin maailmanääriin.
Ja tunsin ruumiinnesteideni juoksevan minusta.

Maija M.

Yö saapuu
Ja sen mukana liskot
Kolmannen avaruustason takaa kurkistavat
Nebulan sumuista
Calliston kraatereista
Iä Iä!
Kuinka pimeys vallitsee!

Liskojen yö alkaa
Ei valtaa ei hallitsijaa
Vain kaaos ja välähdykset
Hampaita kiristää
Mikä on tämä, edessäni?
Sappinestettä tihkuu ikkunanraoista
Se vyöryy kohti nukkuvaa
Joka ei nuku
Silmät ammolleen
Kohti syvintä kuilua

Aamu jo sarastaa
Vielä voit kuulla sen
Demonisen sihinän
Helvetin kuiluista kantautuu
Vaanii kulkijaa
Tieltä hairahtumisen palkka
Kadotus ja ryömivä kauhu

Täältä jostain:
Nikolai Krysban

Sotahistorian siivenkärkiä silmäilemässä

**Kolmen tosinelaisen ekskursio Tikkakosken Ilmailumuseoon
8.3.2009**

TEKSTI: LASSE RANTA & JOONAS PARTANEN

KUVAT: JOONAS PARTANEN

Aurinkoisena ja koleana maaliskuun aamuna otti joukko innokkaita sotahistorian harrastajia kurssin kohti pohjoista todistaakseen erään sotahistoriallisen sirpaleen esiintymistä Tikkakosken militaristispainotteisella Ilmailumuseolla. Alkujaan mittavaksi suunniteltu kolonna oli tulenavausaikaan mennessä kutistunut vahvuuteen 0+3. Niinpä tämä teräksinen keihäänkärki lähti suorittamaan operaatiota.

Valittu päivämäärä ei ollut suinkaan sattuman kauppaa. Operaation ensisijaisena tarkoituksena oli nimittäin päästä kuulemaan kolmen Lapin rintamalla toimineen Luftwaffen veteraanin muistoja ja kokemuksia Suomen komennukseltaan. Tapahtumaan liittyi lisäksi lentäjä-ässä **Lauri Pekurin** (tuohon aikaan **Ohukainen**) lentämä, vaivalla Suomeen tuodun Brewster F2A "Buffalo" -koneen hylky, jonka ympärille onkin kehkeytynyt melkoinen legenda. Tästä kuulette tuota pikaa lisää.

Aluksi tutustuttiin toki pysyväisnäyttelyyn, joka on otannaltaan, informaatioteknisesti ja museopedagogisesti ainakin asianmukainen. Pääpaino on toisen maailmansodan aikaisissa sotilaskoneissa, joissa löytyy kolossaalisista lentävistä linnakkeista moskiittomaisiin kiitäjiin. Onpa mukana toki vanhempaakin materiaalia, kuten myös siviilipuolen vähemmän näyttäviä, mutta ainakin sympaattisia menijöitä. Oma lukunsa ovat lukuisat pienoismallit ja minidioraamat, joissa valotetaan esimerkiksi **Karhumäen** veljesten vaiheita sekä sodanajan ilmasotateknisiä ratkaisuja. Esillä on myös miehistön univormuja ja varustusta eri aikakausilta.

Heti kohta näyttelysalin kierrettyämme olikin aika päästä kuulemaan tarinaa luutnantti

Tätä konetta ovat syöneet niin viholistuli kuin ajan hammaskin. 67 vuoden jälkeen luutnantti Lauri Pekurin Brewster BW-372 autenttissa kuosissaan.

Pekurin koneen viimeisestä lennosta ja mitä sen jälkeen tapahtuikaan. Juttua totisesti riittikin. Kesällä 1942 Pekuri joutui Seesjärven yllä ilmataisteluun, jossa myöhemmin osoittautui Pekurilla olleen rajusti epäonnea, mutta myös satumainen onni myötä. Kerrottakoon muun muassa, että takaapäin luoti läpäisi koko koneen, istuimen ja istuimen sisässä olleen panssarilevyn ja pysähtyi vasta lentäjän nahkatakkiin, juuri selkärangan kohdalta – pari senttiä lisää matkaa olisi riittänyt kenties halvautamaan lentäjän. Taistelun aikana Brewster sai osuman polttoainetankkiin, ja kone leimahti liekkeihin. Pekuri joutui sammuttamaan moottorin, jottei polttoaine ruokkisi liekkejä enempää. Mutta vielä moottorit sammutettuina hänen onnistui kääntää konetta niin, että sai ammutuksi vainolaisensa alas. Sitten seurasi pakkolasku järveen.

Kuin ihmeen kaupalla sai Pekuri oikaistuksi koneen niin loivaan kulmaan, ettei se uponnut päistikkaa aaltoihin. Putoamishetkellä vauhtikin oli pudonnut niin, ettei koneen runko murskaantunut järven pintaan. Onnistuneen laskeutumisen jälkeen lentäjä hylkäsi aluksensa, ui rantaan ja taivalsi omien puolelle. Pekuri jatkoi rintamalla koko loppusodan ajan. Hän

menehtyi vuonna 1999 82-vuotiaana.

Entä se kone? Rauhan tultua se jäi uuden rajan taakse, ja katosi alan harrastajien lähipiiristä. Suomalaisen hävittäjä-ässän **Heimo Lammen** aloitteesta suomalainen **Timo Nyman** ja venäläinen **Vladimir Prytkov** avustajineen etsivät konetta Yhdysvaltain merivoimien ilmailumuseolle (National Museum of Naval Aviation). Neljä vuotta kestäneiden laajojen etsintöjen jälkeen Timo Nyman löysi koneen Segezan läheltä Isosta Kolejärvestä kesäkuussa 1998. Vladimir Prytkov ryhmineen nosti koneen elokuussa 1998.

Monien vaiheiden jälkeen kone siirrettiin Irlantiin joulukuussa 1998. Sieltä kone päätyi lopulta vuonna 2004 merivoimien museoon Pensacolaan, mistä se lainattiin Keski-Suomen Ilmailumuseolle kolmen ja puolen vuoden ajaksi. Etsintäryhmä ja ilmailumuseo haluavat tuoda BW-372:n esiin kunnioittaakseen veteraaneja ja heidän uhrauksiaan. BW-372 saatiin NMNA:sta Suomeen Ilmavoimien komentajan pyynnöstä juhlistamaan Ilmavoimiemme 90-vuotisjuhlaa. Sitkeiden neuvotteluiden jälkeen hylky saatiin tuoduksi Suomeen ja toivon mukaan se voisi tänne jäädäkin. Kahdesta syystä: Kulttuurihistoriallisen kontekstinsa vuoksi sen rooli Suomessa on relevantti. Toiseksi sen museologinen arvo todennäköisesti tuhoutuisi Yhdysvalloissa, jossa se mitä ilmeisimmin entisöitäisiin alkuperäiseen kuosiin. Tämän kaiken yleisö sai kuulla kaksikielisenä, sillä ulkomaisten ja -kielisten vieraidemme läsnäolon johdosta tarina tulkittiin sivistyskielellä, ja mielestäni tulkki onnistui tehtävässään mallikelpoiseksi.

Myös kunniavierasässillä oli vuorostaan toki tarjottavaa hanakalle yleisölleen. Videomateriaaleihinikin tallentuivat sekä kertomukset niin Suomen talvesta kuin ilmasodan kauhuista. Saapuminen kylmään Pohjolaan taistoon aseveljien rinnalla oli jo itsessään eräänlainen shokki, kuten eräs ässistä muisteli hyistä matkaa Opel Blitzin lavalla Lapissa:

”Talvivarustemme olivat kurjat, tai oikeastaan olemattomat. Onneksi meille oli jaettu runsaasti sokeria, sokerisäkeistä nimittäin askartelimme itsellemme pakkasmaskit ja lisätäytettä manttelin alle. Elohopean mukaan normaalioloissa painui pakkasen 'vain' miinus kolmeenkymmeneen Celsiusukseen; lavalla 50 km/h huristavassa autossa se lienee ollut ties mitä...”

Herää kysymys, mitä se ”lämpötila” oli vielä kun

Päivän kunniavieraat. Petsamossa palvelleelle Kapteeni Peter Spodenille kertyi toisessa maailmansodassa 150 varmistettua pudotusta. Huomattava saavutus vain vajaan kahden vuoden komennuksen aikana ja niinkin pienellä rintamalohkolla.

Kunniataulu suomalaisille sotilaslentäjille.

Messerschmitt BF-109 oli suosittu kone Suomen ilmavoimissa.

mentiin se kymmenisen kilometriä ylemmäs ja vauhtiin pistettiin nolla perään. **Joppe Karhusen** kirjoista saa osviittaa...

Yleisesti sanan ”hävittäjä-ässä” kuullessaan tavallinen tallaja saa mielikuvan voittamattomasta soturista, joka väistelee luoteja taivaalla kuin tyhjää vain. Totuus on kuitenkin harvinaisen karu. Jopa ässien ässä kautta aikain, **Erich Hartmann** (352 ilmavoittoa), joutui pakkolaskun eteen heti ensimmäisellä taistelulennollaan. Kaikkiaan mies tuli tonttiin 14 kertaa urallaan (ynnä kaksi kertaa varjon varassa ilman konetta), mutta ei sentään joutunut lentämään proteesien kanssa kuten pommittajaässä **Hans-Ulrich Rudel**!

Kunniavieraidemme suhteen asia oli samalla tolalla. Näinpä siis virallisen osuuden jälkeen kannatti vielä bongailta vapaata keskustelua. Eräskin veteraaniässä muisteli omaa alas-ammutuksi tulemistaan kuppilatiimilla. ”Siellä jossain” olisiko ollut 1942, kun jostain tuli Jäämerelle suuntaavien ryssän torpedo-pommittajien perässä saattajana juuri ”se yhdestoista”, ja sai kuin saikin vodka-päissään veteraanimme Mersun motin ja bensatankit rei’itettyä MiG-3:nsa aseilla. Oli siis aika poistua koneesta:

”Aika ei riittänyt koneen kääntämiseen ylösalaisin, joten tiesin hypyn riskit. Moni hyvä toveri oli menehtynyt lyötyään päänsä omaan koneensa runkoon, ironisesti selvittyään vihollisen luotisuihkusta. Vaihtoehtoja ei kuitenkaan ollut. Avasin valjaat ja kuomun, ja ponnistin minkä pystyin. Suoritus ei ollut täydellinen, reiteni otti kovan iskun sivuperäsimestä. Tuska oli kova, mutta onneksi maahan päästyäni oli selviytymispakkaukseni vielä mukana. Siihen kuului näet pullo konjakkia, jonka vetäisin ykkösellä alas, ja johan kipu hellitti...”

Veteraanien kertomus päättyi liikuttavaan kannanottoon: ”Jos Saksalla olisi ollut Mannerheimin kaltainen sotilasjohtaja, olisi sota päättynyt toisin.” –Niin. Onhan siinä vissi ero sattumakorpraalin ja kokeneen rutinoituneen ammatillisotilaan välillä. Sitä sopii miettiä itse kunkin.

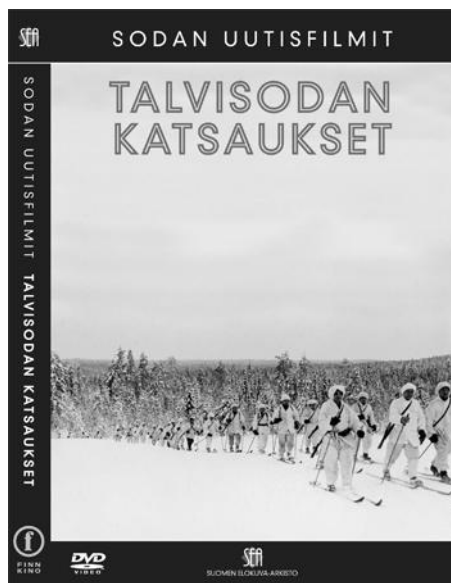
Mitä vierailusta jäi käteen? Näyttely oli kattava ja olennainen. Päähuomion vei Brewster merkillisine tarinoineen ja karuine ulkomuotoineen. Oli myös vavahduttavaa todistaa vielä Luftwaffen presentaatiota. Tällaiset hetket käyvät sitä arvokkaimmiksi, mitä vähemmän enää on mahdollisuuksia kuulla sodan käyneiden kokemuksia. ●

Tuhti propagandapläjäys

MIKKO VEIJALAINEN

Viime sotien aikainen filmiarkistomateriaali on vihdoinkin ja viimein löytänyt tiensä nyt myös koko kansan näppien ulottuville arkistojen hyllyjen kätköistä. Tästä on kiittäminen ennen kaikkea Suomen elokuva-arkistoa (nyk. Kansallinen audiovisuaalinen arkisto / KAVA) ja Puolustusvoimia, jonka elokuvakokoelma siirtyi vuonna 2003 arkiston haltuun. Tämä yhteistyö poiki sitten kokonaisen yhteistyöprojektin, jonka myötä jokseenkin kaikki sotien aikainen filmimateriaali päätettiin julkaista vähittäismyyntiin dvd-formaatissa. Tätä kirjoittaessa projekti on yhä käynnissä ja jatkosodan loppuvaiheita käsittelevä materiaali odottaa yhä julkaisuaan. Ohessa kuitenkin esittelyt jo ilmestyneistä dvd-julkaisuista.

105 kunnian päivää

Kokoelman aloitti syksyllä 2007 ilmestynyt Talvisodan katsaukset, joka nimensä mukaisesti käsittelee talvisodan ankaria päiviä. Syksyllä 1939 Suomi valmistautui järjestämään vuoden 1940 olympialaisia. Tämän myötä maahan oli hankittu uutta kamerakalustoa, joka asetettiin sodan syttymisen myötä palvelemaan henkisen maanpuolustuksen tarpeita. Suomi-Filmin ja Puolustusvoimien uutiskuvaajat tallensivat sotarintamien ja kotirintaman tapahtumia, joita

esitettiin lyhyinä uutiskatsauksina elokuvaesitysten alkupaloina. Talvisodasta kertova materiaali on kasattu kahdelle dvd-levylle. Yhteiskestoa talvisodan filmeillä on noin 5 ½ tuntia.

Nykyajan katsoja toki tietää katselevansa selkeää sotapropagandaa, jolle on ominaista omien joukkojen saavutusten ja vihollisen tappioiden korostaminen. On kuitenkin selvää, että tuossa vaiheessa Suomen yksimieliselle ja puolustus- tahtoiselle kansalle ei tarvinnut perustella mitenkään erityisemmin sodan syitä, sillä nythän käytiin pyhää puolustussotaa itäistä laajentumishaluista naapuria vastaan. Kansalaisiin valettiin taisteluhenkeä esittämällä kuvia Suomussalmen ja Raateentien suurvoitoista ja muista Laatokan Karjalan ja itärajan mottitaisteluista. Pahasti paleltuneiden ja sotavangeiksi päätyneiden neuvostosotilaiden esitleminen kuului asiaan. Sen sijaan Karjalankannaksen taistelut jäivät julkaisussa melko vähälle huomiolle. Näin ollen ei olekaan mitenkään yllättävää, että talvisodan rauhanehtoien ankaruus tuli kotirintamalle yllätyksenä. Voittoihin tottuneet kansalaiset eivät kyenneet ymmärtämään Karjalankannaksella sodan loppuvaiheessa vallinneen kriittisen rintamatilanteen vakavuutta. He eivät näet tienneet, että Suomen armeija oli tuolloin lähes romahduspisteessä mm. Viipurinlahdella ja Vuosalmella sekä Äyräpäässä.

1939–1940 Suomi kävi tosiaan pyhää sotaa. Tätä korostetaan uutiskatsausten lukuisilla uskonnollisävyisillä viittauksilla, sekä leimaamalla vihollinen jumalattomien bolshevikkien laumaksi. Puolustusvoimien ja Suomi-Filmin virallisten katsausten vastapainona dvd-levyiltä löytyy myös kotirintaman tarpeisiin osoitettua ”Ryhmyä ja Romppaisen” tapaan laadittua puhdasta viihdettä ja sotilashuumoria. Mukaan on päässyt mm. **Matti Jurvan** legendaarinen pilkkalaulu Njet Molotoff. Mainioista ajankuvista huolimatta talvisodan filmeistä paistaa läpi tietty amatöörimäinen ote. Tämä kuitenkin selittyy pitkälti sillä, että elokuva-alan ammattilaiset

joutuivat sotaan yllättäen ja melko valmistautumattomina. Propagandan tekeminen vaati harjoittelua.

Sankarinpalvontaa suomalaisittain

Syyskuussa 2008 ilmestyi sarjan seuraava osa nimeltään Valkokankaan Mannerheim, joka sisältää yhden dvd-levyn edestä **C.G.E Mannerheimista** kuvattua materiaalia. Filmit kattavat vuosien 1918–1955 välisen ajanjakson. Kuten olettaa sopii, on suurin osa Mannerheimia kuvaavasta materiaalista kuvattu virallisissa ja hyvin kontrolloiduissa yhteyksissä. Paraateja ja kätteleviä kapiaisia riittääkin aina valkoisen armeijan Helsingissä keväällä 1918 pitämästä voitonparaatista lähtien. Marskin yksityisempääkin puolta toki nähdään. Ylipäällikkö nähdään mm. rintamavierailuilla juttelemassa rivimiesten kanssa, metsästysmajallaan vapaa-ajan vietossa, sekä päämajakaupunki Mikkelin ympäristössä. Kommenttiraidan näihin osioihin on laatinut asiantuntijana toiminut professori **Ohto Manninen**.

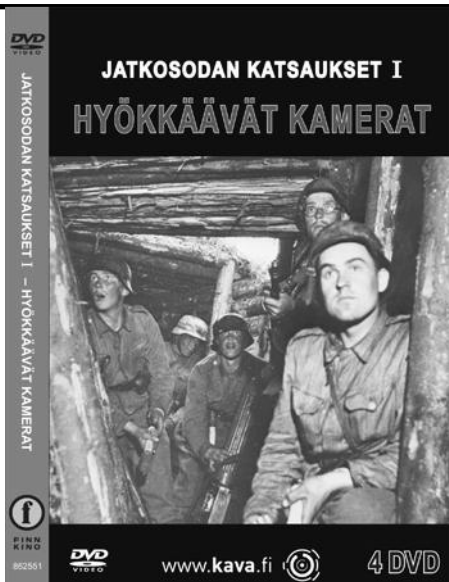
Mannerheim-paketin mielenkiintoisinta antia on mielestäni uutiskatsaus **Adolf Hitlerin** pika-vierailusta marsalkan 75-vuotispäivillä Immolassa 4.6.1942. Suomalainen propaganda päättyy luonnollisesti ylistämään aseveljeyttä ja yhteistuumin käytyä sotaa yhteistä vihollista vastaan. Tästäkin huolimatta uutisfilmin katso-minen herättää hilpeyttä. Marsalkka Mannerheim käyttäytyy filmin perusteella korostetun jäykän korrektisti vanhan aatelismiehen lailla. Itse itsensä juhlapaikalle kutsunut valtakunnankansleri puolestaan vaikuttaa pokku-

roivan korpraalin tavoin ylemmän upseerin edessä. Tilanteen koomisuutta lisää Hitlerin ja tämän hännystelijöiden jatkuvat huitomiset natsitervehdyksineen. **Charlie Chaplinin** mainio Hitler-karikatyö näyttääkin osuneen harvinaisen kohdalleen. Mukana on myös kokoelman toinen helmi; marsalkan vastavierailu ”Führerin rintamapäämaja Suden-pesässä” Itä-Preussissa kesällä 1942. Tällä kertaa uutiskuvaajat ovat tallentaneet filmille osuvasti muitakin sangen koomisen oloisia natsipamppuja, mm. koulupojan lailla virnuileva **Heinrich Himmler** ja Luftwaffen lihava ja epäpätevä komentaja **Hermann Göring** ovat päässeet mukaan.

Itse Mannerheimia ja tämän persoonaa uutisfilmit käsittelevät ajan hengen mukaisesti korostetun kunnioittavasti, onhan kyseessä ”kaikkien aikojen suurin suomalainen”. Erityisen hyvin tämä tulee esille Mannerheimin hautajaisia kuvaavassa vuonna 1951 valmistuneessa lyhytelokuvassa. Siitä välittyvä harras tunnelma kertoo, että kansakunta on menettänyt sitä sotien aikana koossa pitäneen voimatekijänsä. Mannerheim-julkaisun voisikin olettaa toimivan kerrassaan oivallisena lähde-materiaalina **Renny Harlinille** ja tämän elokuvaprojektille.

Suur-Suomen nokkamiehet

Talvisodan uutiskatsaukset saivat jatkoa marraskuussa 2008. Tällöin kauppojen hyllyille ilmaantui tuhti 4 dvd-levyä käsittävä jatkosodan alkuvaiheita kuvaava paketti nimeltään Jatkosodan katsaukset I – Hyökkäävät kamerat. Jos talvisodan aikaisissa uutisfilmeissä meno ja meininki olivat korostetun vakavaluonteista, niin jatkosotaan elokuvan kotimaiset ammattilaiset (mm. **Valentin Vaala, Erik Blomberg, Teuvo Tulio**) lähtivätkin sitten rinta kaarella ja täysillä revittäen. Tällä kertaa tyyli oli jo ehtinyt hioutua terävämmäksi. Jatkosodan hyökkäysvaiheen katsaukset ovatkin mitä parhaita ”äksöniä”. Taistelutoimintaa täydentävät mainiosti selostajien kommentit. Mitä edullisempi rintamatilanne oli, sitä ronskimpaa ryssävihaa ja suoranaista rasismia voitiin viljellä. Suomalaisen korpisoturin jermumaisuutta korostetaan kuin myös vihollisen surkeutta. Poliittisesta korrektiudesta ei ole tietoaakaan, kun innostunut selostaja kommentoi

venäläisten ilmahyökkäystä suomalaisten asemia vastaan: ”Stalinin haaskalinnut raivataan taivaalta, sillä parempiakin lintulajeja on jo hävitetty sukupuuttoon!” Mieleenpainuva on myös kuvakatsaus vapautetusta itäkarjalalaisesta kyläidyllistä, jossa kommentaattori vertaa kommunismin surkeutta karsinassaan röhkiviin sikoihin: ”Bolsujen lähdettyä possutkin uskaltavat hymyillä vapaammin!” Näistä uutisfilmeistä on jo aistittavissa samaa henkeä kuin natsi-Saksan legendaarisista jokaviikkoisista Deutsche Wochenschau-uutiskatsauksista.

On mielenkiintoista katsella, kuinka unelma Suur-Suomesta piirtyy kirkkaana silmien eteen suomalaisten edetessä aina Petroskoihin asti. On toki selvää, että mitään Tuntemattomasta sotilaasta tuttua purnaamista ja avautumista ei Puolustusvoimien virallisissa uutiskatsauksissa liiemmin nähdä. Sen sijaan nähdään kylläkin otteita Pohjois-Suomen rintamalla toimineista saksalaisista aseveljistä, joiden sotaretki jäi todellisuudessa täällä saavutuksiltaan sangen vaatimattomaksi. Saksalaisten ylistämisestä huolimatta propaganda jaksaa muistuttaa Suomen käyvän omaa erillissotaansa Neuvostoliittoa vastaan. Tästä kaikesta on helppo päätellä, että Suomen poliittinen ja sotilaallinen johto oletti Saksan kukistavan Neuvostoliiton ennen talven tuloa 1941. Suur-Suomen luominen oli osa tätä kokonaisuutta. Sotapropaganda joutui kuitenkin reagoimaan siihen, ettei vastustaja sortunutkaan lopullisesti. Sodasta tulisi muodostumaan pitkä kamppailu ja oletettavasti tästä syystä johtuen propagandan painopiste siirtyi vuoden 1942 alkupuolella rintama-

joukkojen toiminnan kuvaamisesta kohti kotirintaman arkiaskareiden esittelyä. Moraalia ylläpidettiin esim. toivekonsertein, joissa esiintyi mm. kuuluisa **Harmony Sisters** esittäen kappaleet ”Kodin kynttilät” ja ”Liisa pien”.

Kenelle suunnattu?

Ketä tai keitä varten nämä julkaisut on nyt sitten laadittu? Vastataan vain lyhyesti, että periaatteessa kaikille asiasta tai aikakaudesta kiinnostuneille suomalaisille. Olettaisin ilman muuta myös usean tosinistin (itseni lisäksi) arvostavan kokoelman historiallista merkitystä. Sodan uutisfilmit ovat mitä mainiointa lähde- ja referenssimateriaalia esim. tutkimuskäyttöä varten. Lisäksi sanoisin, että nämä vanhat filmit omaavat myös suunnatonta viihdearvoa. On helppo kuvitella runsaasti virvokkeita nauttineen äijäporukan katselevan näitä illanistujaistensa eräänä ohjelmanumerona oheisrekvisiittaan pukeutuneena, härskejä vitsejä laukoen ja muistelemalla samalla isoisiensa menneitä urotekoja (on muuten jo testattu). Vähemmästäkin alkaa jo isänmaallisella miehellä leuka väpättää ja kyynel virrata silmäkulmasta.

Tätä kirjoittaessa on vielä epäselvää, mitä materiaalia jatkosodan loppuvaiheita käsittelevä julkaisu tulee käsittämään. On mielenkiintoista nähdä, miten näissä filmeissä käsitellään esim. puna-armeijan suurhyökkäys kesällä 1944 ja ankarat torjuntataistelut, Saksan tarjoama ase- ja materiaaliapu, sekä tietysti välirauhan solmiminen ja hävitetyssä Lapissa käydyt sotatoimet entistä aseveljeä vastaan. Tähän mennessä ilmestyneiden dvd-julkaisujen perusteella uskallan joka tapauksessa hehkuttaa KAVA:n ja Puolustusvoimien yhteisprojektia onnistuneeksi kokonaisuudeksi ja historiallisesti merkittäväksi kulttuuriteoksi. Vaikka sota-ajan filmimateriaalia on nähty vuosien varrella useasti lukuisissa historiallisissa dokumenteissa ja sotaelokuvissa, ovat varsinaisen ”raaka-aineen” muodostavat kokonaisuudet, eli itse uutiskatsaukset ja lyhytelokuvat pysyneet tähän päivään asti esityskiellossa syksystä 1944 lähtien. Onkin jo korkea aika tuoda sota-ajasta kertova alkuperäismateriaali julkiseen levitykseen. ●

Metallimusiikin syntysijoilla

LASSE RANTA

Laveasti katsottuna heavy metallin juuret voidaan vetää aina bluesin aikakaudelta asti. Jazzia pidettiin taannoin paholaisen musiikkina, ja **Link Wray** haki säröä kitaraansa jo 1954 tökkäämällä kynän vahvistimen kalvosta läpi. Kymmenen vuotta myöhemmin **The Kinks** teki saman partakoneenterällä ja julkaisi "You Really Got Me" -singlensä, jota voidaan myös pitää yhtenä heavy metallin ensiaskeleista. **The Who** jatkoi pullikointia vuotta myöhemmin laulamalla My Generation –levyllään (1965) "hope I die before I get old" ja rikkomalla soittopelinsä keikan päättävässä, vihaa ilmentävässä rituaalissa. Rockin muutos vaaralliseksi ja nuorison turhaumia purkavaksi kanavaksi oli täydellinen ja tarjosi hedelmällisen kasvualustan vieläkin äärimmäisemmälle ilmaisulle – heavy metallille.

Kunnia termin lanseerauksesta kuulunee – tietyin varauksin – **William S. Burroughsille**, jonka kirja The Soft Machine (1962) esittelee hahmon Uranian Willy, "The Heavy Metal Kid", joskin viitekehys oli musiikin sijaan huumeissa. Sormella voi tökkiä myös **Steppenwolfin** suuntaan, jonka hitti "Born To Be Wild" (1968) sisälsi rivit "heavy metal thunder", mikä puolestaan viittasi moottoripyöriin. Tämän tarkemmin termin alkuperää ei voi eikä kannatakaan jäljittää. **Iron Butterflyn** debyytti on nimeltään Heavy (1968), ja **Jimi Hendrixin** musiikkia kuvattiin taivaalta putoavaksi raskasmetalliksi jo 1967.

Kulminaatiopiste saavutettiin 1970-luvun vaihteessa, jolloin **Black Sabbathin** debyytti aloitti raskaan musiikin historiassa uuden aikakauden. **Led Zeppelinin** ja **Deep Purplen** kaltaiset yhtyeet toimivat tärkeinä lenkkeinä kehityksen ketjussa jo 1960-luvun lopussa, mutta Black Sabbath oli ensimmäinen, joka jalosti tuomioriffit, piinaavan tunnelman sekä synkeän raskauden aivan uudennlaiseksi kokonaisuudeksi. Levyn vinksahnut kansikuva esittää kaapuun pukeutunutta, hautausmaalla seisovaa naista, ja

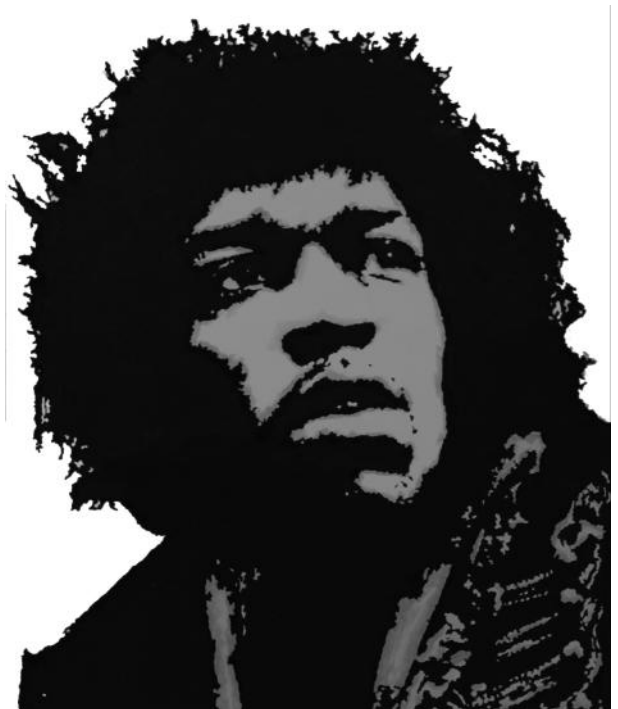
vaikutelma uudenlaisesta ilmaisusta oli valmis.

Uriah Heep, Alice Cooper, Blue Öyster Cult ja monet muut jatkoivat kehitystä kukin omalla tavallaan, mutta metallin ja heavy rockin pirstoutuminen nykyisen kaltaiseksi alatyöliien sekamelskaksi on verrattain tuore ilmiö. Black, death, doom, grindcore ja thrash ovat esimerkkejä keskenään hyvin erilaisista, pääosin vasta 1980-luvulla hahmottuneista genreistä, joista ei vielä 1970-luvulla osattu edes haaveilla.

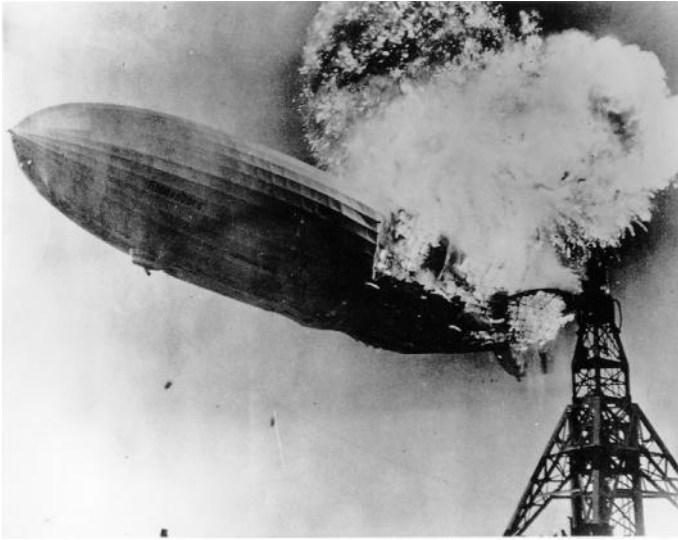
Heavy metallin pioneirit –
12 albumia, jotka muuttivat rock-musiikin

The Jimi Hendrix Experience: Are You Experienced (1967)

Yksi vaikuttavimmista ja tärkeimmistä debyyteistä, joita koskaan on julkaistu. Hendrixin vallankumouksellinen soittotapa ja kyky löytää uusia soundeja veivät sähkökitaran aivan uudelle tasolle. **B.B. Kingin** ja **Curtis Mayfieldin** kaltaisten legendojen päälle rakennettu tyyli rikkoi sääntöjä ja altisti kitaran ennennäkemättömän kohtelun alaiseksi. Alkukantaisella kiihkolla sekä vimmaisella energialla väritetyt kappaleet ovat sekä vangit-

sevaa että monipuolista kuultavaa. Vaikka kyseessä on vasta Hendrixin ensimmäinen pitkäsoitto, nerous on läsnä jokaisella sekunnilla.

Led Zeppelin: I (1969)

Led Zeppelin julkaisi heti uransa alussa vuosina 1967–1971 neljä merkittävää levyä, jotka edustavat varhaisen heavyn kokeilevampaa osastoa. **Jimmy Pagen** ennakkoluulottomaan kitaratyöskentelyyn, **John Bonhamin** tanakkaan kannutteluun sekä **Robert Plantin** vaikuttavan voimalliseen vokalisointiin perustuvat albumit ovat pohjimmiltaan blues-vetoisia, mutta niiden merkitys metallin kehitykselle on kiistatonta. Paletti oli kasassa jo alkuvuodesta 1969 julkaistulla nimettömällä esikoisella, jonka tunnetuimmat kappaleet "Dazed And Confused" ja "Communication Breakdown" ovat jyrkää kuultavaa vielä tänäkin päivänä. Paitsi musiikillisesti, Led Zeppelin oli tärkeä myös tematiikaltaan. Page oli avoimen kiinnostunut okkultismista (vrt. Black Sabbathin **Geezer Butler**), ja bändin ympärillä pyörivä mystinen ilmapiiri oli omiaan kasvattamaan musiikin viehätystä

Deep Purple: In Rock (1970)

In Rock oli Black Sabbathin debyytin ohella yksi tärkeimmistä heavy metallin kantalevytyksistä. "Child in Timen" kiihkeä vokaaliosuus ja "Speed Kingin" hyperaktiivinen vyörytys olivat aikakautensa hurjinta materiaalia, ja vaikka Deep Purple ei koskaan puhdasta metallia soittanutkaan, on se toiminut esikuvana lukemattomille yhtyeille. Nopeita tempoja, klassisia elementtejä ja veitsenterävää taituruutta yhdistävä musiikki käy armotta päälle, ja yliohjautumisen partaalla

keikka- tuotanto yhdessä **Richie Blackmoren** leiskuvan kitaransoiton ohella säteilee energiaa, mihin edes klassinen Machine Head -albumi ei enää yltänyt. Kokeilevat kappalerakenteet ja tyylien ennakkoluuloton yhdistely ilmensivät rajojen rikkomisen halua, ja jälkikäteen arvioituna In Rock onkin yhtyeen levyistä merkittävin.

Black Sabbath: Black Sabbath (1970)

Black Sabbathin esikoista voidaan pitää ensimmäisenä varsinaisena metallilevynä. Led Zeppelin, Deep Purple, Iron Butterfly ja monet muut kantoivat alkion, mutta Black Sabbath huolehti synnytyksestä. Kahdessa päivässä äänitetty klassikko on täynnä raa'an synkkää voimaa ja ainutkertaista tunnelmaa, jonka vaikutus metallikentän kehitykselle on suunnaton. Levyn aloittava nimikappale on edelleen ehkäpä yhtyeen paras saavutus; äärettömän yksinkertainen ja kaksijakoinen messu Saatanan ja ihmisen kanssakäymisestä. **Ozzy Osbournen** syvän tuskallisilla vokaaleilla siunattu kappale ei ole saatanallinen – vaikka yhtye välittömästi sellaiseksi leimattiinkin – vaan lähinnä varoittava. Basisti Geezer Butler oli kyllä kiinnostunut okkultismista, ja aihe löysi tiensä myös yhtyeen levyille, mutta saatananpalvontasytykset ovat perusteettomia. Kitaristi **Tony Iommin** työskentelyä on puolestaan opeteltu lukemattomissa kodeissa. Kieli poskella voidaankin todeta, että Iommi on soittanut maailman kaikki riffit – muut vain kopioivat niitä eri variaatioin. Tämä progressiivisesta soitosta, pitkistä jameista, tanakasta puser-

tamisesta ja hitaasta maalailusta koostuva kokonaisuus käsittää välillisesti kaiken sen, minkä päälle heavy metal on monet kerroksensa rakentanut.

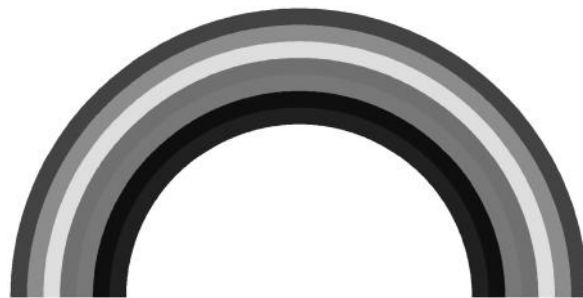
Alice Cooper: Love It To Death (1971)

Jos katsotaan puhtaasti musikaalisia ansioita, niin Alice Cooperin kolmas pitkäsoitto ei ole läheskään yhtä tärkeä julkaisu kuin vaikkapa Deep Purplen tai Led Zeppelinin vastaavat. Levy sisältää kyllä erinomaisia kappaleita; pehmeä pop-balladi "I'm Eighteen" oli Cooperin ensimmäinen hitti, ja "Ballad of Dwight Fryn" mielipuolinen tunnelma ei aivan helposti unohdu. Jälkimmäisessä vedossa asuu myös Alice Cooperin merkittävin panos heavy metallille: Kauhuelementtien ja mielisairaalaista karanneen tunnelman läsnäolo. Pakkopaitaan puettu Cooper messusi keskiluokkaa kauhistuttavia teesejään tavalla, jota muiden muassa **Marilyn Manson** on myöhemmin matkinut. Love It to Death ja Alice Cooperin täyteensä kehittynyt habitus ovat shock rockin merkki-paalu, jolle monet nykysäikäyttelijät ovat imagonsa velkaa.

KISS: Kiss (1973)

Musiikillisesti **KISSin** debyytti on melko kaukana heavy metallista. Sisältöä voisi kuvailla yksinkertaiseksi, tarttuvaksi, osin jopa bluesahtavaksi rockiksi, joka haki inspiraatiota jopa **the Beatlesin** ja **the Rolling Stonesin** kaltaisilta ryhmiltä. KISS esitti maailmalle bändin, joka halusi tehdä kaiken suuremmin, komeammin ja rahakkaammin. Sarjakuvamaisen

huvittava imago sekä jäsenien kasvomaalaukset kääntyivät konservatiivien mielessä saatananpalvonnaksi, mikä teki musiikista vaarallisemman oloista kuin se oikeasti olikaan. Nämä tyylikeinot ovat poikineet lukemattomia jäljittelijöitä, mutta harvalla on tarjota yhtä rautaisia kappaleita kuin KISSillä. "Strutter", "Deuce", "Gold Gin", "Black Diamond" ja "Detroit Rock City" ovat timanttista eliittiä, ja monet ovat yrittäneet niitä huonolla menestyksellä kopioida.

Rainbow: Rising (1976)

Kun Ritchie Blackmore jätti Deep Purplen vuonna 1975, harva odotti, että erosta seurasi niin paljon hyvää, kuin olemme sittemmin saaneet todistaa. Deep Purple on onnistunut toistuvasti 30 vuoden aikana, ja Blackmore itse on takonut rautaa muiden bändien kanssa. Rainbow'n toinen albumi vuodelta 1976 on malliesimerkki eron hedelmistä ja siinä yhdistyvät osapuilleen kaikki onnistuneeseen hevilevyyden vaadittavat elementit: **Ronnie James Dion** loistokkaan tunteikas, korkeuksista syvyyksiin kulkeva vokaaliosuus, Blackmoren sävykkään mestarillinen kitara-työskentely sekä **Cozy Powellin** alkuvoimaisen tanakka komppi. Kappaleet kuten "Tarot Woman" ja "A Light in the Black" ovat pienimuotoisia virstanpylväitä 70-lukulaisen heavyn historiassa, ja eppinen "Stargazer" on voimallisessa päätöksessään ylittämätön vielä tänäkin päivänä.

Sex Pistols: Never Mind The Bollocks (1977)

Englantilainen **Sex Pistols** auttoi lopettamaan progressiivisen rockin pitkittyneen valtakauden, ja yhtyeen ainoaksi jäänyt pitkäsoitto avasi tulvaportit punkin tieltä. NMTB ei perustunut tekniseen virtuositeettiin tai pitkiin kappaleisiin, vaan aggressiivisen anarkistiseen hällä väliä -mentaliteettiin ja yksinkertaisen iskeviin sävellyksiin. Kuningasperhettä ja yhteiskuntaa

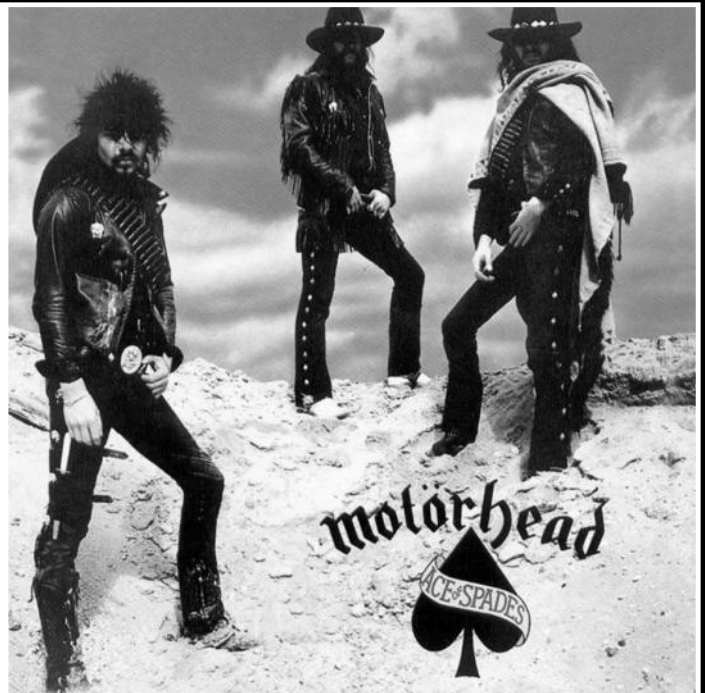

kritisoivat sanoitukset järkyttivät konservatiiveja vähintään yhtä paljon kuin likaisesti rynnistävä musiikkikin. Huumeet, arvaamattomuus ja kuvia kumartelematon asenne tuuletti ummehtuneita silkkikuvioita perusteellisemmin kuin vaikkapa aikakauden toinen merkittävä punk-veto **the Clash** kykeni. Vaikka Sex Pistols oli ennen kaikkea punkbändi, yhtyeen vaikutus aggressiivisemmän metallin syntyyn on kiistaton, sillä 1980-luvun alussa muovautunut thrash metal imi punkista intensiivisyyden ja kantaaottavuuden.

Judas Priest: Stained Glass (1978)
Brittiläinen **Judas Priest** julkaisi debyyttinsä jo 1974, mikä tekee yhtyeestä yhden vanhimmista edelleen aktiivisista metalliryhmistä. Kahta soolokitaraa innovatiivisesti hyödyntävät kappaleet ovat toimineet vaikuttimena lukemattomille melodista heavyä soittaville yhtyeille, ja juuri ennen NWOBHM -räjähdystä julkaistu *Stained Glass* on definiitiivinen osoitus varhaisen tuotannon laaja-alaisuudesta. Aloitusraitia "Exciter" on tuplabasareineen näyte varhaisesta speed metallista, ja "Beyond The Realms of Death" on eppistä metallisynkistelyä jylhimmillään. **Rob Halfordin** läpitunkevan korkeat vokaalit ovat jättäneet jälkensä käytännössä jokaiseen korkealta kirkuvaan hevilaulajaan ja **Tipton/Downing** -parivaljakon melodinen soolotyöskentely on antanut inspiraatiota lukemattomille soittoniekoille. Tummasävyiset ja progressiiviset kappaleet eivät avaudu yhtä nopeasti kuin esimerkiksi *British Steel* -albumin (1980) lyhyemmät, pop-orientoituneemmat kappaleet, mutta kunhan *Stained Glass*in pääsee sisälle, ei siihen voi kuuntelemalla kyllästyä.

Van Halen: Van Halen (1978)

Tämän levyn merkityksestä voidaan kiistellä, mutta fakta on, että **Alex van Halenin** ilmiömäistä kitarointia hehkutetaan kautta generarajojen. Kakkosraitana kuultava "Eruption" on nimensä mukainen purkaus primaalin väkevää kielisoitinkiihkoa, jonka nopeus ja teknisyytys ajoi monet muusikonalut epätoivon partaalle. Tärkeä osuus Van Halenin huikeaan menestykseen oli myös kyky kirjoittaa mieleenpainuvia kappaleita, joissa oli sekä metallille että hard rockille ominaista potkua, mutta myös tarttuvaa melodiantajua. Laulaja **David Lee Rothin** karismaattinen imago auttoi täyden-

tämään menestystarinaa, joka hakee vertaistaan populaarimusiikin ilmiöissä.

Motörhead: Ace of Spades (1980)

Motörhead aloitti taipaleensa jo 1975, ja vaikeuksien täyttämä matka oli katketa ennen ensimmäistäkään julkaisua. Sitkeys kuitenkin palkittiin, ja lopulta yhtye oli vaikuttamassa ennen kaikkea speed metallin syntyyn. Vuonna 1979 julkaistun *Overkill* -albumin nimikappale oli tuplabasareineen osapuilleen nopeinta rytkettä, jota tuolloin oli tarjolla, mutta kokonaisuutta ajatellen Motörhead oli iskevimmillään vuotta myöhemmin julkaistulla *Ace of Spades* -kiekolla. Nimikappaleen reipashenkinen kuvaus uhkapelistä on yksi maailman tunnetuimpia menobiisejä, mutta se ei jää levyn ainoaksi täysosumaksi. **Lemmy**

Kilmisterin karhea vokalisointi ja miehekäs säröbasso kuljettavat "The Chase Is Better Than The Catchin" ja "We Are The Roadcrew'n" kaltaisia esityksiä tavalla, jota ei voi epäonnistumatta jäljitellä.

Iron Maiden: Killers (1981)

NWOBHM eli New Wave Of British Heavy Metal syntyi 1970-luvun lopussa loogisena jatkeena Led Zeppelinin ja Black Sabbathin edustamalle heavyille. Musiikki oli yhdistelmä punkin energisyyttä, 70-lukulaista melodiantajua sekä soittoteknistä pätevyyttä. Runsaasti voima-sointuja hyödyntävät kappaleet olivat aiempaa nopeampia, ja tyypillistä oli myös kahden soolokitaristin käyttö (**Dave Murray** ja **Adrian Smith**) sekä korkealta laulettu vokaalit (**Paul di Anno**). NWOBHM auttoi ennen muuta thrashin syntymisessä 1980-luvun alkupuolella. **Iron Maidenin** toinen pitkäsoitto Killers on tyylin ehkäpä edustetuimpia levytyksiä. **Steve Harrisin** bassotaiteilu, **Clive Burrin** tekninen rumpalointi ja **Smith/Murray** -kaksikon luomat kitaramelodiat ovat toimineet esikuvana lukemattomille yhtyeille. Number of the Beast (1982) esitteli uuden laulajan **Bruce Dickinsonin**, jonka myötä suosio lähti räjähdysmäiseen kasvuun, mutta musiikillisesti paketti oli kasassa jo tällä levyllä. ●

Päätoimittajan kielioppimuistutus

Oikein:
Tosine
Tosineen
Tosineelta
Tosineessa

Väärin:
Tosine
Tosinen
Tosinelta
Tosinessa

Huom. silti oikein:
tosinelainen

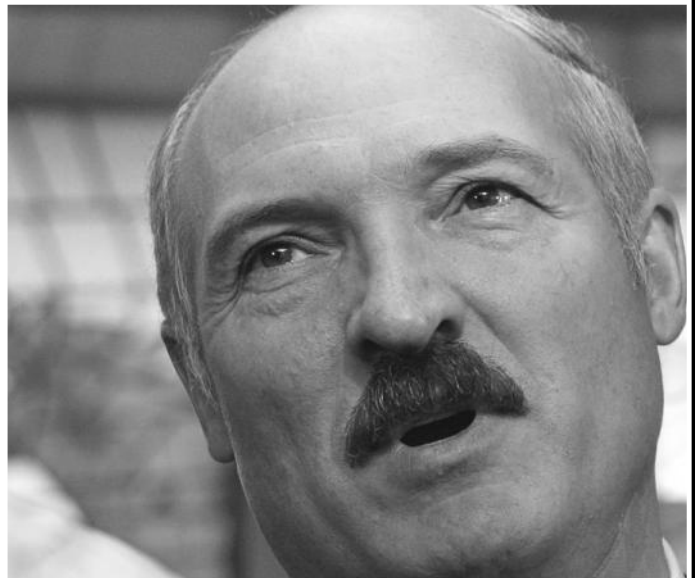
Diktaattoripalsta

SAMPO VIIRI

Lueskelin tässä Tosine-lehden vanhaa numeroa 2/2006 ja huomasin Untamon osuudessa jutun Turkmenistanin suuresta miehestä **Saparmurat Nijazovista**. Herra Nijazov, kavereiden kesken **Turkmenbashi**, siirtyi valitettavasti sydänkohtauksen vuoksi vehreämmille metsästysmaille pian lehden julkaisun jälkeen, tarkemmin ottaen 21.12.2006. Aikamme ei ole ollut suurmiehille suotuisa: Muutaman vuoden sisällä ajasta ikuisuuteen ovat siirtyneet Nijazovin lisäksi muun muassa **Saddam Hussein**, **Slobodan Milosevic**, **Augusto Pinochet** ja **Johannes Paavali II**. Comandante **Fidelille** voidaan antaa kestävyysarjassa pokaali, mutta hänkin luovutti jo asemansa velipoika **Raulille**. Pohjois-Korean **Kim Jong-il** sinnittelee, mutta hänenkin terveydentilastaan liikkuu kaikenlaisia huhuja. Onko diktaattorikartta jo aivan tyhjä? Onneksi ihan kotikulmilta löytyy vielä haastajia maailman demokratisoitumiselle.

Kun muut itäblokin maat alkoivat hilautua kohti länttä Berliinin muurin murtumisen jälkeen, joukossa oli myös poikkeus. **Alexander Lukashenko** nousi Valko-Venäjän presidentiksi vuonna 1994 ja on pysynyt vallankahvassa tähän päivään. Hän aloitti kautensa rempseästi palauttamalla käyttöön neuvostoaikaisen lipun ja vaakunan, joista tosin oli poistettu sirppi ja vasara. Perinteet näkyvät muuallakin: valtion turvallisuuspalvelun nimi venäjäksi on vanha tuttu Komitet Gosudarstvennoi Bezopasnosti eli KGB. Valko-Venäjä on ainoa Euroopan maa, jota ei ole hyväksytty Euroopan Neuvoston jäseneksi. Maan perustuslakia kuvaillaan laittomaksi ja vähimmäistäkään määrää demokratiaa turvaamattomaksi. Vuonna 2005 Yhdysvaltain ulkoministeri **Condoleezza Rice** nimesi Valko-Venäjän yhdeksi maailman ”tyrannian etuvartioista”. Ottamatta kantaa ”Condin” tai hänen edustamansa hallinnon politiikkaan Valko-Venäjä pääsi kovaan

seuraan, kun muut mainitut maat olivat Pohjois-Korea, Kuuba, Zimbabwe, Iran ja Myanmar. Viime aikoina Lukashenko on päässyt uutisiin poikansa **Nikolain** kanssa. Isä on ottanut 5-vuotiaan pojan polvelleen mukaan valtiavierailuille ja antanut tämän ottaa vastaan sotilasparaateja univormussa. Nuorena on vitsa väännettävä, jos mieli diktaattorin perilliseksi. •

Euroopan kartassa on kumma reikä.

HUOMIO! OBSERVERA!
Käännä lehteä 180
astetta, siirry sivulle 1
Nefan osuudesta, ja
jatka lukemista!

HUOMIO! OBSERVERA!
Käännä lehteä 180
astetta, siirry sivulle 1
Tosineen osuudesta, ja
jatka lukemista!